

Będą podwyżki dla pomocników i doradców parlamentarzystów? »7

XXVIII Festiwal Teatrów Szkolnych »8-9

Place na Starym Mieście: miejsce egzekucji i plac najpiękniejszy »18-19

Zdrowie kryje się w jelitach »20-22

„Zrobiono wiele, ale niewystarczająco”: polityka ustępującej władzy wobec mniejszości

Fot. Marian Paluszkiewicz

Już się odbyło pierwsze posiedzenie Sejmu nowej kadencji. Z tej okazji zapytaliśmy polityków, jak oceniają uchwały wobec mniejszości narodowych, przyjęte przez władzę ustępującą. Były pochwały, nie zabrakło też krytyki. A były też obietnice — m.in. dotyczące poprawy jakości edukacji w szkołach mniejszości narodowych. »11-13

W Solecznikach monodram „Kamień na kamieniu” »10

„MonoWschód”: „Tutaj zawsze jest się bliżej widza” »16-17

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbinių g. 4a,
02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwilenski.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brigitė Lapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwilenski.lt)
Apolinary Klonowski
(ds.online)
(a.klonowski@kurierwilenski.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik,
Justyna Giedrojc,
Rajmund Klonowski,
Anna Pieszko,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkievicz
— fotoreporter.

Dział Promocji:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwilenski.lt),
Jolanta Balkiewicz — reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwilenski.lt).

Wydawca: Vš „Kurier Wilenski“

Druk: Vš „Vilnijos žodis“

Nakład: 2500 egz.

*Materiałów niezamówionych
redakcja nie zwraca.*

*Redakcja zastrzega sobie prawo
do skracania i adiustacji
tekstów.*

*Za treść ogłoszeń redakcja nie
odpowiada.*

*Opinie Czytelników zawarte
w ich listach nie zawsze są
zbieżne z opinią redakcji.*

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Fundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE
Im. Jana Olszewskiego

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Projekt finansowany ze środków
Ministerstwa Spraw Zagranicznych w
ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy
za Granicą 2024 — regranting”.

Publikacja wyraża jedynie poglądy
autorów i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii
Prezesa Rady Ministrów i Fundacji
„Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Aleksander Borowik

Rosja chce zwiększyć swój wskaźnik urodzeń, bo walczy z tym katastrofalnym wskaźnikiem i zamierza wystartować ze „specjalną operacją demograficzną”. Nauczona widocznie już nieudanym pomysłem „braci” — Chińczyków...

„Kraj powinien uruchomić loterię wśród noworodków, aby poprawić sytuację w kraju i zmotywować rodziny pragnące mieć dzieci!” — zagrzemiał władze rosyjskie.

OGÓLNOROSYJSKA LOTERIA

Ma być uruchomiona ogólnorosyjska loteria dla noworodków, aby stymulować przyrost naturalny w Rosji. Na przykład — co miesiąc rozlosować 10 mieszkań, 100 samochodów i 1 tys. zestawów sprzętu AGD do domu wśród nowo narodzonych obywateli Rosji.

Realizacja takiego projektu będzie czynnikiem motywującym do wspierania rodzin pragnących mieć dzieci, a sam program zwróci uwagę na kwestie płodności, a także stworzy pozytywny obraz wokół rodziny i dzieciństwa.

Komentarz dnia

Po samochodzie dla noworodka?!

„OPERACJA DEMOGRAFICZNA”

Loteria dla noworodków ma się stać częścią zakrojonego na szeroką skalę państwowego programu wspierania rodzin z dziećmi, co ma się ostatecznie przyczynić do poprawy sytuacji demograficznej w Rosji. Czyli — w dalekiej perspektywie, uzupełnienia ludności przetrzebionej okrutnie, przez wojnę w Ukrainie.

W pierwszych sześciu miesiącach 2024 r. w ogromnej Rosji urodziło się zaledwie 599 tys. 600 dzieci...

Aby powstrzymać ten negatywny trend demograficzny, Rosyjska Akademia Nauk wezwała do „specjalnej operacji demograficznej”. Zaproponowano zwłaszcza masowe przesiedlanie Rosjan do wiosek, w których mogą zakładać duże rodziny, a gdzie będą mieli darmowe żarcie.

A gdyby im jeszcze prąd wyłączyć, to i rozrywka byłaby darmowa!

ZAKAZ PROPAGANDY BEZDZIETNOŚCI

Kreml zamierza również wprowadzić prawo, które będzie nakładało kary za promowanie „zachodniej ideologii bezdzietności”.

Tak na marginesie — a dlaczego nie chińskiej? Było tam jeszcze do niedawna, bo do 2015 r., była stosowana polityka jednego dziecka, czyli „jedna rodzina — jedno dziecko” — i najlepiej płci męskiej...

Może Putin już zrozumiał szkodliwość tamtejszego pomysłu poprzez elementarny brak rąk do pracy, a i do au-

tomatów wykorzystywanych w przyszłych wojnach?

CO NAJMNIEJ TRÓJKA!

W tym roku prezydent Władimir Putin uczynił zwiększenie wskaźnika urodzeń swoim priorytetem, kładąc szczególny nacisk na zachęcanie rodzin do posiadania co najmniej trojga dzieci i znaczenie wysokiego wskaźnika urodzeń dla przyszłości Rosji.

A niewiele wskazuje na to, że wojna Kremla w Ukrainie zmierza ku końcowi. W związku z tym sprawa wydaje się być jeszcze bardziej pilna — zwłaszcza po publikacji oficjalnych danych, które ujawniły, że wskaźnik urodzeń spadł do najniższego poziomu od 25 lat, podczas gdy wskaźniki śmiertelności nadal rosną.

PÓJŚĆ JESZCZE DALEJ!

Deputowany Dumy Państwowej Bijsułtan Hamzajew wezwał Ministerstwo Sprawiedliwości do zakazania „bezdzielnego ruchu” jako organizacji „angażującej się w działania ekstremistyczne”; społeczność LGBTQ+ już została uznana przez Rosję za „organizację ekstremistyczną”. Wydaje się jednak, że inicjatywa ta nie otrzymała żadnego oficjalnego poparcia.

BĘDZIE NOWY PODATEK?

A niektórzy prorządowi eksperci zaproponowali... nałożenie miesięcznego podatku na rodziny bez dzieci. To nawiązanie do praktyki z czasów sowieckich. Kreml oświadczył, że „musimy przeanalizować doświadczenia” podatku z czasów Związku Radzieckiego...

No, no...

■ Rys. Władysław Mickiewicz

Analityczka: „Putin poniósł porażkę”

Władimir Putin poniósł porażkę w wojnie z Ukrainą, nawet jeżeli straci ona część swojego terytorium — oceniła Carmen Claudin, analityczka ds. Rosji, Ukrainy i obszaru poradzieckiego z Centrum Spraw Międzynarodowych w Barcelonie (CIDOB).

„Na razie nie ma mowy o klęsce Ukrainy” — pod-

kreśliła badaczka. W jej ocenie nawet po ewentualnej stracie części terytorium państwo ukraińskie pozostanie wolne i suwerenne, co w rzeczywistości oznacza porażkę Kremla, „niezależnie od tego, jak bardzo Putin może przedstawiać to jako zwycięstwo”.

Claudin nie ma jednak wątpliwości, że brak bezpieczeństwa dla Ukrainy oznacza zagrożenie dla całej Europy, a w szczególności dla Europy Wschodniej. Sytuację wojenną może zmienić ponowne zwycięstwo Donalda Trumpa w niedawnych wyborach prezydenckich w USA.

■ PAP

„Życie – to nie fragment powieści, ani też jakaś ballada
Życie – to księga, która w swej treści głębokie cele posiada”

Z okazji Pięknego Jubileuszu

sz.p. Wacławie Danucie Szydłowskiej

Życzymy dobrego zdrowia, szczęścia, niegasnącego optymizmu, miłości,
by łaska Boża nieustannie towarzyszyła i pomagała we wszystkim.
Niech Pani serce ciągle płonie nadzieją, ogrzewając najbliższych miłością i uśmiechem.

Matka Boża niech błogosławi Panią we wszystkich poczynaniach
i daje siły urzeczywistnić swe mądre i piękne pomysły oraz pasje twórcze.

Życzymy także satysfakcji i dumy z dotychczasowych osiągnięć.

Niech Bóg Najwyższy da prawdziwe poznanie swego miłosierdzia,
niewyczerpanych pokładów wiary, a jedność, miłość i zgoda
niech na zawsze zagospodaruje w Waszej rodzinie.

Niech ten zacy Jubileusz, na który składają się lata wypełnione
mądrością życiową i powszechnym szacunkiem — Matka Boża wspiera,
prowadzi przez życie i chroni przed złem tego świata.

Niech życie — jedyne i niepowtarzalne — zachwyci Panią codziennie.

Składa prezes i członkowie koła ZPL „Drogowcy”

Imieniny

19 listopada

Barbary, Dionizego,
Elżbiety, Fausta,
Jakuba, Kryspina,
Maksyma, Matyldy,
Pawła, Salomei,
Seweryna, Teodora

20 listopada

Agapiusza, Ampelii,
Edmunda, Feliksa,
Fortunata, Grzegorza,
Lubomira, Oktawii,
Rafała, Sylwestra,
Symplicjusza,
Tespzegego

Cytat dnia

„Po raz kolejny powta-
rzam, że Ukraina powin-
na móc użyć broni, którą
jej dostarczyliśmy — nie
tylko po to, by zatrzymać
strzały, ale także po to,
by móc trafić luczni-
ków. (...) Wciąż wierzę,
że to jest to, co należy
zrobić. Jestem pewien,
że omówimy to jeszcze
raz. Mam nadzieję, że
państwa członkowskie
się na to zgodzą” — po-
owiedział szef dyplomacji
UE Josep Borrell.

Liczba dnia

27 proc. — o tyle
w minionym
tygodniu staniała
energia elektryczna na
Litwie. Powodem stał
się silny wiatr napę-
dzający elektrownie
wiatrowe. Hurtowa
cena prądu wyniosła
86,5 euro za MWh.

Święto sportu sprawnych inaczej w Podbrzeziu

14 listopada w Podbrzeziu odbyło się coroczne święto sportowe pt. „Jesteśmy” dla osób z niepełnosprawnościami z rejonu wileńskiego, zorganizowane przez Centrum Sportu Rejonu Wileńskiego we współpracy z Gimnazjum im. Stanisława Kostki w Podbrzeziu.

Uczestniczyli w nim przedstawiciele różnych grup osób z niepełnosprawnościami z Centrum Dniowego Pobytu w Niemenczynie, a także z gmin Rudomina, Podbrzezie, Czarany Bór oraz z placówek socjalnej opieki z Prudyszek i Kosiny.

Dyrekcja i uczniowie gimnazjum serdecznie powitali gości i uczestników święta. Na otwarciu święta Martynas Motuzas, radny samorządu rejonu wileńskiego, przekazał pozdrowienia od mera rejonu wileńskiego Roberta Duchniewicza, życząc dobrego nastroju i osiągnięcia fantastycznych wyników.

Uczestnicy festiwalu mieli okazję sprawdzić swoje umiejętności w 8 różnych dyscyplinach sportowych, takich jak warcaby, szachy, bocce, cornhole, koszykówka, rzutki i tenis stołowy.

■ Fot. Centrum Sportu Rejonu Wileńskiego

Zwycięzcy rywalizacji otrzymali medale i nagrody, a wszyscy uczest-

nicy otrzymali pamiątkowe medale, dyplomy i słodkie upominki. ■

W Orzełówce planowana jest rekonstrukcja odcinka drogi o znaczeniu państwowym nr 108

We wsi Orzełówka w gminie Rzesza planowana jest rekonstrukcja odcinka drogi krajowej nr 108 Jewje–Mejsza–goła–Niemenczyn (43,790 km - 44,828 km). Na tym etapie przewiduje się odnowienie nawierzchni drogi, przekształcenie przystanków autobusowych, stworzenie infrastruktury dla pieszych i rowerzystów i in. Wykonawcą projektu jest SA „Via Lietuva”.

„Rekonstrukcja drogi w osiedlu Orzełówka to ważny i długo oczekiwany krok, który nie tylko zapewni wygodne i bezpieczne połączenie, ale także znacząco poprawi lokalną infrastrukturę. Jest to szczególnie aktualne ze względu na fakt, że na tym odcinku znajduje się Filia Nauczania Początkowego w Orzełówce Gimnazjum w Jęczmieniskach, na którym codziennie panuje duży ruch. Dlatego konieczne jest zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i pieszym. Planowane prace poprawią bezpieczeństwo ruchu dro-

gowego, ułatwią poruszanie się środkami transportu i poprawią jakość życia lokalnych mieszkańców” – mówi Robert Duchniewicz, mer samorządu rejonu wileńskiego.

Starosta gminy Rzesza Waldemar Rynkiewicz zwrócił uwagę na zły stan drogi nr 108, wskazując na koleiny, wyboje i pęknięcia.

„W niektórych miejscach nawierzchnia drogi jest w złym stanie, a infrastruktura przystanków autobusowych nie spełnia współczesnych wymagań. Ławki i kosze na śmieci na przystankach są bardzo zniszczone. Gmina wielokrotnie zwracała się do właściciela drogi SA „Via Lietuva” z prośbą o rekonstrukcję, więc dobrze, że projekt rekonstrukcji został już przygotowany i mieszkańcy będą mogli cieszyć się pozytywnymi zmianami” – mówi starosta Rzeszy.

Planowana rekonstrukcja obejmuje odnowienie nawierzchni drogi,

montaż nowych pawilonów dla oczekujących, koszy na śmieci oraz poprawę stanu peronów przystanków. Dodatkowo zostaną zbudowane chodniki oraz 9 miejsc parkingowych przy filii Gimnazjum w Jęczmieniskach. Stare znaki drogowe zostaną zdemonstrowane i zastąpione nowymi. Przewidziano również wykonanie sieci odprowadzania wód oraz zainstalowanie oświetlenia z diodami LED, ze specjalnym oświetleniem kierunkowym na przejściach dla pieszych.

28 listopada o godz. 15:00 odbędzie się zdalne publiczne spotkanie, podczas którego można zadać pytania i wyrazić opinie. Link do połączenia: <https://us06web.zoom.us/j/9760133002?omn=85611986104>. ■

Stronę przygotowano na podstawie informacji Samorządu Rejonu Wileńskiego

AWANS Litwa na 22. miejscu w rankingu IMD

W rankingu Indeksu Konkurencyjności Cyfrowej (IMD) Litwa awansowała w tym roku o sześć pozycji, zajmując 22. miejsce wśród 67 krajów. W rankingu IMD, szwajcarskiego Międzynarodowego Instytutu Zarządzania, Litwa zajmuje najwyższe miejsce wśród krajów bałtyckich, wyprzedzając Estonię, która spadła z 18. na 24. miejsce, podczas gdy Łotwa awansowała o dwie pozycje na 38. miejsce, podała w poniedziałek Agencja Innowacji.

„Cyfryzacja Litwy postępuje w szybkim tempie i widzimy, że ranking kraju we wszystkich kategoriach znacznie się poprawił w ciągu roku. Globalna społeczność zauważa gotowość Litwy na przyszłe wyzwania, odporność biznesową i zdolność adaptacji” — powiedziała w oświadczeniu Kotryna Tamoševičienė, szefowa Departamentu Badań i Analiz agencji.

Powiedziała, że pozycja Litwy poprawiła się najszybciej tam, gdzie Estonia spadła w zeszłym roku — w kategorii gotowości na przyszłość, gdzie nasz kraj zajął 17. miejsce. Ponadto Litwa uzyskała lepsze wyniki niż Estonia w zakresie zwinności biznesowej, a także tolerancji na ryzyko biznesowe.

TRANSPORT Prowadzenie pojazdów kategorii AM wyłącznie od 16 lat

Sejm zatwierdził w tym tygodniu poprawki do ustawy o bezpieczeństwie ruchu drogowego, które ograniczą możliwość prowadzenia motorowerów i lekkich pojazdów czterokołowych dla młodzieży w wieku co najmniej 16 lat.

Do czasu wejścia w życie ustawy w kwietniu przyszłego roku, osoby w wieku 15 lat i starsze mogą prowadzić pojazdy kategorii AM (motorowery i lekkie czterokołowce). Rząd, który wcześniej zatwierdził projekt, zauważył, że przed zmianami kierowcy

motorowerów i lekkich czterokołowców, którzy nie ukończyli 16 lat w momencie popełnienia wykroczenia, nie mogli podlegać karom administracyjnym ani sankcjom. Wcześniejsze poprawki zainicjowane przez posłankę Ligite Girskienė obejmowały obowiązek zdania egzaminu praktycznego przez kierowców motorowerów i quadów, ale punkt ten nie został uwzględniony w ostatecznej wersji.

WILNO Rozpoczęła się budowa Narodowej Sali Koncertowej

W poniedziałek 18 listopada, wraz z zakopaniem kapsuły dla przyszłych pokoleń, rozpoczęła się budowa Narodowej Sali Koncertowej w Wilnie, na górze Bouffałowej.

Wielofunkcyjne centrum artystyczne zostanie zbudowane według projektu Arquivio Architects, hiszpańskiego studia architektonicznego, które wygrało międzynarodowy konkurs architektoniczny. Pałac został zaprojektowany tak, aby nadawał się do koncertów muzyki klasycznej na najwyższym poziomie, a litewskie orkiestry będą miały doskonałą akustykę zarówno podczas prób, jak i koncertów. Narodowa Sala Koncertowa będzie obejmować salę główną na 1 700 miejsc, małą salę na 500 miejsc i dwie dodatkowe sale, bar, księgarnię, lobby z widokiem na panoramę miasta oraz przestrzeń dla różnych innych działań kulturalnych. Całkowita powierzchnia obiektu wynosi 23 000 metrów kwa-

dratowych. Wielka Sala Koncertowa będzie wykorzystywana do koncertów muzyki klasycznej (symfonicznej i kameralnej) oraz innych gatunków muzycznych.

SEJM Uzupełniono listę dni pamiętnych

Sejm 13. kadencji kończy pracę, wprowadzając do ustawy cztery nowe dni okolicznościowe oraz w wypadku dwóch — zmieniając nazwę i datę. Zgodnie z przyjętymi poprawkami, pierwsza sobota lipca będzie obchodzona jako Dzień Rodzinny, trzecia sobota września jako Dzień Leśnika, 12 listopada jako Dzień Specjalisty ds. Kariery, a 7 grudnia jako Narodowy Dzień Kultury Winiarskiej.

Ponadto Sejm zdecydował o przeniesieniu Dnia Kultury na 22 września oraz o obchodzeniu Światowego Dnia Sztuki 15 kwietnia zamiast Dnia Kultury. Za przyjęciem poprawek głosowało 76 posłów, a jeden wstrzymał się od głosu.

WIZYTA Minister spraw zagranicznych Tajwanu przybywa na Litwę

Minister spraw zagranicznych Tajwanu, Lin Chia-lung, przybywa na Litwę wraz z delegacją. Jak donosi Bloomberg, powołując się na własne źródła, w skład delegacji pod przewodnictwem ministra wchodzi przedstawiciele Ministerstwa Gospodarki Tajwanu oraz przedstawiciele biznesu. W skład delegacji wejdą również przedstawiciele ponad dziesięciu firm rozwijających bezałogowe statki powietrzne.

W sobotę Ministerstwo Spraw Zagranicznych Tajwanu ogłosiło, że pomimo wstrzymania budowy Teltonika High-Tech Hill Park w Wilnie, Tajwan będzie kontynuował współpracę z Litwą w dziedzinie półprzewodników.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł.; Fot. ELTA, Ervin Rauluševičius. alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

Zawieszenie inwestycji Teltoniki: polityczne trzęsienie ziemi i teorie spiskowe

Wstrzymanie budowy parku zaawansowanych technologii „Teltonika High-Tech Hill Park” na Lipówce w Wilnie, gdzie miała ruszyć produkcja chipów półprzewodnikowych, spowodowało polityczne trzęsienie ziemi na Litwie.

„Szkoda dla państwa już została wyrządzona. Duża szkoda. Inwestorzy zostali oszukani. Mocno zaszkodziło klimatowi inwestycyjnemu kraju, nawet jeśli projekt uda się uratować” — takie oświadczenie w poniedziałek wystosował starosta frakcji socjaldemokratów Remigijus Motuzas.

ZBADAĆ SPRAWĘ

W oświadczeniu czytamy, że w pierwszej kolejności trzeba wyjaśnić, dlaczego doszło do zaistniałej sytuacji. „Jeśli się wyjaśni, że przeszkoda była stworzona po sygnale »z góry«, to byłby jeszcze jeden dowód na to, że konserwatyści są gotowi poświęcić interesy państwa na rzecz własnych politycznych ambicji i intryg” — zaznaczył parlamentarzysta.

Prokurator generalna Nida Grunskienė poinformowała, że zleciła STT zbadanie sprawy.

BARIERY BIUROKRATYCZNE. MINISTERSTWO ODRZUCA ZARZUTY

Arvydas Paukštys szef, należącej do koncernu Teltonika, spółki AGP Investments poinformował w miniony piątek, że wstrzymuje budowę parku zaawansowanych technologii w Wilnie. Projekt miał zostać sfinalizowany do 2028 r. i kosztować 3,5 mld euro. Przedsiębiorca napisał, że podstawową przyczyną wstrzymania budowy jest brak dobrej woli ze strony instytucji państwowych. Paukštys oświadczył, że mimo podpisanej umowy z Ministerstwem Gospodarki i Innowacji nie udało się porozumieć z Litgrid w sprawie odpowiednich dostaw prądu. Nie udało się też pokonać wszystkich barier biurokratycznych związanych z przekwalifikowaniem działki.

„Zmiana przeznaczenia gruntów na przemysłowe zajęła już dwa lata i być może zajmie kolejny rok w wileńskim samorządzie. Nie możemy nawet

Arvydas Paukštys poinformował, że wstrzymuje budowę parku zaawansowanych technologii na Lipówce Fot. ELTA, Andrius Ufartas

rozpocząć projektowania budynków, ponieważ nie jest jasne, jaka jest ich wysokość, ani jakie są warunki techniczne budowy. Zwróciliśmy się do Ministerstwa Gospodarki i Innowacji o przedłużenie umowy, ponieważ nie-realne jest zbudowanie takich fabryk w ciągu pozostałych dwóch lat. Odpowiedź była »nie« — napisał biznesmen.

Minister gospodarki i innowacji Aušrinė Armonaitė odrzuciła zarzuty. Twierdząc, że decyzja z wstrzymaniem budowy była dla niej niespodzianką. „Rozwiązujemy problemy. Jeśli coś się nie udaje, to nie uciekamy od odpowiedzialności. Czasami nawet za procesy, które od nas nie są zależne. Otrzymaliśmy technologie z Tajwanu. Kibicowaliśmy wspólnej sprawie i nigdy nie patrzyliśmy na sprawę biurokratycznie” — oświadczyła polityk.

ZBIEG OKOLICZNOŚCI?

Paukštys nie wykluczył, że wpływ na realizację projektu miało to, że w wyborach prezydenckich przeznaczył 18 tys. euro pomocy na sztab Gitanasa Nausėdy. „Poczułem, że od

tamtego czasu wszystkie moje projekty spowolniły. Wszelkie odpowiedzi i terminy wydłużały się. Być może to zbieg okoliczności i jest tworzona teoria spiskowa, która odwraca uwagę od najważniejszej kwestii: jak otrzymać prąd, jak zrobić, aby projekt działał i był realizowany?” — powiedział dla TV3 przedsiębiorca.

Sytuację skomentował ośrodek prezydencki. W poniedziałkowej rozmowie z dziennikarzami doradca prezydenta Frederikas Jansonas pytał się „czy mamy do czynienia z głupotą, czy złodziejami?”. „Jeśli mamy do czynienia z głupotą, brakiem porozumienia między instytucjami lub z niechęcią wykonywania swoich obowiązków, to jedno. Jeśli mamy do czynienia z przejawem złej woli. To drugie” — mówił doradca.

Projekt z budową parku zaawansowanych technologii „Teltonika High-Tech Hill Park” miał zostać ukończony w 2028 r. Obiekt miał zatrudniać sześć tysięcy osób. Średnio wynagrodzenie pracownika parku miało wynosić 10 tys. euro.

Opr. Antoni Radczenko na podst. BNS

Planowane są podwyżki dla pomocników i doradców parlamentarzystów

Justyna Giedrojć

Nowy zarząd Sejmu stanowią: przewodniczący Sejmu Saulius Skvernelis, jego zastępcy socjaldemokraci Juozas Olekas, Rasa Budbergytė, Orinta Leiputė, przedstawicielka partii Nemuno aušra Agnė Širinskienė, konserwatystka Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė oraz liderka Związku Liberalów Viktorija Čmilytė-Nielsen.

PŁACE SIĘ NIE ZMIENIAŁY OD TRZECH LAT

Zarząd Sejmu prosi o zwiększenie budżetu dla Kancelarii Sejmu na 2024 r. o milion euro, z czego 905 tys. euro planuje się przeznaczyć na podwyżki dla pomocników i doradców parlamentarzystów, zaś 87 tys. euro — na wynagrodzenia dla stałych przedstawicieli parlamentarzystów w Ukrainie i Niemczech. Saulius Skvernelis podkreśla, że w ten sposób miesięczne wynagrodzenie pomocników i doradców posłów zwiększy się o 8 proc.

„Od 2021 r. płace tej grupy urzędników się nie zmieniały, gdy tymczasem średnie wynagrodzenie zarówno w sektorze państwowym jak i prywatnym wzrosło o 8–10 proc” — zauważa nowo wybrany przewodniczący Sejmu.

TRZY ETATY DLA POMOCNIKÓW

Na czas sprawowania mandatu każdy poseł w swoim biurze może zatrudnić pracowników. Są to przewidziane trzy etaty. Z zasady posłowie zatrudniają dwóch pomocników i doradcę.

Nowo wybrany poseł na Sejm RL Jarosław Narkiewicz jeszcze nie ma skompletowanego zespołu pracowników.

— Na trzy etaty poseł może zatrudnić i mniej osób, wówczas niewykorzystana, a przeznaczona na wynagrodzenie pomocnika kwota wraca do budżetu państwa — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” poseł z ramienia Akcji Wyborczej Polaków na Litwie —

Nowy zarząd Sejmu RL postanowił zwrócić się do rządu z prośbą o zwiększenie wynagrodzeń dla pomocników oraz doradców parlamentarzystów.

Renata Cytacka

Związku Chrześcijańskich Rodzin. Podkreśla, że jednym z podstawowych wymogów jest posiadanie wyższego wykształcenia.

— Ponadto pomocnik posła powinien mieć wypracowane nawyki organizacyjne, posiadać umiejętność skutecznego ustalania priorytetów oraz szybkiego podejmowania decyzji. Zatrudniony na pełnym etacie pomocnik posła zarabia od 1 100 do 1 600 euro miesięcznie. Pomocnik może pracować zarówno w gabinecie poselskim w gmachu Sejmu jak i w terenie — wyjaśnia polityk.

POMOC JEST ISTOTNA

Renata Cytacka przez 1,5 roku pracowała na stanowisku doradcy posłanki na Sejm RL Beaty Pietkiewicz.

— Praca pomocnika polega na tym, żeby pomagać wykonywać mandat dla posła. Codzienne obowiązki polegają m.in. na przejrzaniu porządku dziennego posła, składaniu propozycji prawnych, zgłębieniu szczegółowych pytań, sporządzaniu pism i odpowiedzi, umawianiu spotkań oraz działalności organizacyjnej. Zadaniem pomocnika czy doradcy posła są też spotkania z wyborcami, przyjmowanie interesan-

Jarosław Narkiewicz

tów, zbieranie dodatkowej informacji, potrzebnej do rozstrzygnięcia konkretnej sprawy. Jest to naprawdę bardzo wielki zakres obowiązków — mówi Renata Cytacka.

Spektrum pracy pomocnika posła zależy także od wytycznych, jakie stawia przed sobą sam poseł.

— Poseł może zatrudnić do pomocy mało osób, a pracy, jeżeli jest aktywnym pracownikiem, jest naprawdę dużo. Pani Beata organizowała konferencje, prezentacje, wystawy, spotkania tematyczne, np. Narodowe Czytanie w Sejmie RL, czy spotkanie oplatkowe w ramach Grupy Modlitewnej. Jako doradca wspólnie z kolegą, pomocnikiem panem Pawłem Kobakiem, musieliśmy wszystko zorganizować od strony technicznej, zaprosić ludzi, uzgodnić z odpowiednimi instytucjami, osobami itd. Jedna osoba fizycznie nie byłaby w stanie wszystkiego ogarnąć, więc pomoc doradców i pomocników jest bardzo istotna — wyjaśnia rozmówczyni.

Zaznacza, że stanowisko pomocnika posła i jego doradcy różni się tylko ustawowo.

Fot. Marian Paluszkiwicz

XXVIII Festiwal Teatrów Szkolnych: niesamowita energia i ogrom pracy

Honorata Adamowicz

„Spotykamy się po raz kolejny, co prawda nie wiosną, ale jesienią. Ale mamy wspólne wspaniałe teatralne święto. Cieszę się bardzo, że sala jest wypełniona, a to znaczy, że festiwal żyje i jeszcze bardzo, bardzo długo będzie żył. Cieszymy się, że mamy nowe zespoły, które w tym roku po raz pierwszy zgłosiły się do udziału w festiwalu, ale również cieszymy się z tego, że mamy tak zwane powroty. Bardzo serdecznie dziękuję Podlaskiemu Oddziałowi Wspólnoty Polskiej, gdyż to za ich sprawą ten festiwal mógł się odbyć jesienią, ale mamy nadzieję, że w roku następnym spotkamy się gdzieś tam w okolicy dnia teatru. Wszystkie dzieciaki, które przybyły tutaj do Domu Polskiego, są faktycznie już laureatami tegorocznego festiwalu, gdyż przyjazd każdego zespołu do Domu Polskiego jest świętem i związany jest z ogromem pracy włożonej przez instruktorów i przez rodziców, za co również serdecznie dziękuję — mówiła podczas otwarcia Krystyna Dzierżyńska, prezes Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”.

OGROMNE OSIĄGNIĘCIE DZIECI I NAUCZYCIELI

Magdalena Kiszko-Dojlidko, aktorka, wykładowczyni Filii w Białymstoku Akademii Teatralnej w Warszawie, przewodnicząca komisji w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” powiedziała, że serce się raduje, jak się patrzy na niesamowitą energię dziecięcą, na to, jak się dobrze dzieci bawią i jak ładnie posługują się językiem polskim. Doceniła również ogromną pracę instruktorów.

— Zawsze tutaj przyjeżdżam z otwartym sercem. Z wielką ra-

14 listopada w sali koncertowej Domu Kultury Polskiej w Wilnie odbył się XXVIII Festiwal Teatrów Szkolnych, w którym udział wzięły teatry ze szkół Wilna, rejonu wileńskiego i solecznickiego.

dością oglądam piękne występy dzieci i młodzieży. Mamy dopiero początek roku szkolnego, a już powstały spektakle, co świadczy o ogromnej pracy nauczycieli i dzieci. Chylę czoło przed tym wyzwaniem, które pojawiło się w tym roku, przecież od początku roku szkolnego minęło dopiero 2,5 miesiąca a powstało już 10 przedstawień. To jest naprawdę ogromne osiągnięcie i wielka praca. Spektakle są w różnym przedziale wiekowym. W moim odczuciu repertuar jest dostosowany do wieku dzieci i młodzieży, bo przecież udział w tym konkursie biorą nie tylko dzieci, ale też i młodzież. Bardzo mnie cieszy, że formuła każdego spektaklu, dobór repertuaru, środki plastyczne, organizacyjne są bardzo różnorodne. To świadczy o tym, że instruktorzy mają różne upodobania, ale też potrafią do tych upodobań inscenizacyjnych przekonać dzieci i młodzież. Widać, że dzieci się przy tym świetnie bawią — mówi Magdalena Kiszko-Dojlidko.

NIETYPOWE WARSZTATY

Podczas XXVIII Festiwalu Teatrów Szkolnych odbyły się warsztaty teatralne dla uczestników i reżyserów szkolnych zespołów. Uczestnicy warsztatów wykonywali ćwiczenia na koncentrację, która w takiej grupie dzieci jest ważna, żeby potrafiły się one skupić. Jak powiedziała w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Julia Fidelus prowadząca warsztaty, dzieciaki wspaniale wchodziły w te zadania. Uczestnicy wykonywali także różne ćwiczenia na wyobraźnię, robili również ćwiczenia na skupienie.

— Masowaliśmy sobie twarze, robiliśmy motorki. I były także ćwiczenia na stres, ponieważ pojawiły się takie głosy, że niektórzy bardzo się stresowali na takiej dużej scenie, ponieważ w szkole nie wszyscy takie mają. Uczyliśmy się, co trzeba zrobić, żeby ten stres zniwelować.

9.>>

W ciągu zaledwie 2,5 miesiąca od początku nowego roku szkolnego powstało aż 10 różnorodnych przedstawień

8.>>

Grupa wiekowa była bardzo zróżnicowana, bo były i maluszki, i całkiem dojrzała już młodzież. Podzieliliśmy się na dwie grupy, ponieważ nie wszyscy się znali, więc staraliśmy się zintegrować, zapoznać. Żeby poznać się nie tylko na scenie, ale także i w pracy — mówi Julia Fidelus.

Rozmówczyni była bardzo mile zaskoczona, że wszyscy uczestnicy byli bardzo chętni do pracy. Jak podkreśliła, było widać, że byli tutaj nie dlatego, że muszą, tylko dlatego, że chcą. Jak mówi, uczestnicy zachowywali się także pięknie podczas prezentacji i ogłaszaniu wyników, drużyny wzajemnie głosowały na siebie i biły brawa, młodzi twórcy cieszyli się jeden za drugiego.

— Jestem mega zaskoczona, że taka atmosfera panowała w bardzo zróżnicowanej grupie wiekowej, bo różnica wiekowa jest naprawdę bardzo duża. Były dzieciaczki po 7 lat, ale byli też tacy którzy mają już i 15, to jest bardzo duża różnica w takim wieku. Ale ta różnica wiekowa im nie przeszkadzała — podkreślała Julia Fidelus

Członkowie wszystkich zespołów teatralnych, biorących udział w festiwalu, otrzymali słodkości i książki, zaś nauczyciele-instruktorzy i zespoły otrzymały nagrody finansowe z przeznaczeniem na potrzeby każdego zespołu do realizacji nowych przedstawień.

Tegoroczny XXVIII Festiwal Teatrów Szkolnych wsparli: Senat Rzeczypospolitej Polskiej, Podlaski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Białymstoku, Dom Kultury Polskiej w Wilnie, Stowarzyszenie Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”, Towarzystwo Miłośników Teatrów Szkolnych przy Polskiej Macierzy Szkolnej na Litwie.

Laureaci festiwalu:

Laureatami XXVIII Festiwalu Teatrów Szkolnych „WILNO-2024” zostali:

Nagrodę Brązowego Dzwoneczka otrzymał spektakl „Mały Szop” — zespół teatralny „Na wesoło”, Szkoła Początkowa na Antokolu w Wilnie, reżyser Jolanta Kariunienė.

■ Udział w festiwalu wzięły teatry ze szkół Wilna, rejonu wileńskiego i sołecznickiego

Nagrodę Srebrnego Dzwoneczka otrzymał spektakl „Mały Książę” — zespół teatralny „Wędrownica”, Gimnazjum im. św. R. Kalinowskiego w Niemieżu, reżyser Bożena Bieleninik.

Nagrodę Złotego Dzwoneczka otrzymał spektakl „Kto powiedział, że musimy być dorośli?” — zespół teatralny „Twardy orzeszek”, Szkoła Łazdinai w Wilnie, reżyser Dina Markiewicz.

Komisja postanowiła wyróżnić następujące zespoły za spektakle:

„Proces wychowawczy”, zespół teatralny „Szkic” z Gimnazjum im. Sz. Konarskiego w Wilnie, reżyser Beata Kowalewska;

„Światło gwiazd”, zespół teatralny „Perła” z Gimnazjum im. św. Jana Bosko w Egliszkach, reżyser Joanna Bickiewicz.

Jury postanowiło również przyznać nagrody aktorskie w postaci książek ufundowanych przez Podlaski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Białymstoku.

Zespołowa Nagroda Aktorska: spektakl „Mały Książę”, zespół teatralny „Wędrownica” z Gimnazjum im. św. R. Kalinowskiego w Niemieżu, reżyser Bożena Bieleninik.

Indywidualne Nagrody Aktorskie:

Konduktor — spektakl „Kto powiedział, że musimy być dorośli?”, zespół teatralny „Twardy orzeszek”, Szkoła Łazdinai w Wilnie, reż. Dina Markiewicz;

Adaś — spektakl „Proces wychowawczy”, zespół teatralny „Szkic”, Gimnazjum im. Sz. Konarskiego w Wilnie, reż. Beata Kowalewska;

Mały Szop — spektakl „Mały Szop”, zespół teatralny „Na wesoło”, Szkoła Początkowa na Antokolu w Wilnie, reż. Jolanta Kariunienė;

Mały Książę — spektakl „Światło gwiazd”, zespół teatralny „Perła”, Gimnazjum im. św. Jana Bosko w Egliszkach, reż. Joanna Bickiewicz.

Role drugoplanowe aktorskie:

Latarnik — spektakl „Mały Książę”, Studio teatralne „Rotka”, Gimnazjum im. Wł. Syrokomli w Wilnie, reż. Bożena Sosnowska;

Babcia — spektakl „Proces wychowawczy”, zesp. „Szkic”, Gimnazjum im. Sz. Konarskiego w Wilnie, reż. Beata Kowalewska;

Dwie mieszczki — spektakl „Krakowska legenda o smoku”, zespół teatralny „Zagraj”, Gimnazjum im. St. Moniuszki w Kowalcukach, reż. Andżela Aidukienė;

Narrator — spektakl „Calineczka”, zespół teatralny „Twórczy świat”, Szkoła Podstawowa im. M. Zdziechowskiego w Suderwi, reż. Renata Romejko.

Nagrodę publiczności otrzymał spektakl „Proces wychowawczy”, zespół teatralny „Szkic” z Gimnazjum im. Sz. Konarskiego w Wilnie, reż. Beata Kowalewska. ■

Fot. autorka

Dni Polskiego Teatru na Wileńszczyźnie. W Solecznikach monodram „Kamień na kamieniu”

Anna Pieszko

Monodram w mistrzowskiej interpretacji Andrzeja Roga, aktora Teatru STU w Krakowie, zaprosił obecnych do refleksji nad przemijaniem i tym, co w życiu ważne. Spektakl odbył się w ramach Dni Polskiego Teatru na Wileńszczyźnie.

— Uważam, że „Kamień na kamieniu” to najlepsza powieść z drugiej połowy XX wieku z całej literatury prozatorskiej w Polsce. Wybrałem z tej powieści wątek, który byłem w stanie uprawdopodobnić, ale jest tam o wiele więcej treści. Polecam tę lekturę, polecam całą powieść, ponieważ jest tam kawał historii — mówił aktor Andrzej Róg po skończonym spektaklu.

Powieść Wiesława Myśliwskiego „Kamień na kamieniu” stała się wydarzeniem literackim już w trakcie druku na łamach miesięcznika „Twórczość” w 1983 r. Powieść ta, barwnie kreśląc burzliwe dzieje Szymona Pietruszki, opowiada o skomplikowanych losach polskiej wsi powojennej. Szkicuje wnikliwą i szeroką panoramę przemian społecznych oraz zmian w chłopskiej mentalności. Sugestywnie ukazuje odchodzenie w przeszłość dawnych tradycji i obyczajów wypieranych przez industrialną cywilizację.

Adaptacja teatralna Andrzeja Roga, aktora Teatru STU z Krakowa, a zarazem reżysera spektaklu, odniosła się do słów samego autora powieści: „Literatura jest nie tylko poszukiwaniem prawdy o świecie, jest także, a może przede wszystkim, poszukiwaniem prawdy o sobie samym”.

Na potrzeby tego spektaklu widownia przeniosła się na scenę, a widzowie stali się uczestnikami przedstawianego życia głównego bohatera, Szymka Pietruszki. Dzięki zabiegom reżysera obecni na scenie widzowie (aktorzy?) mogli śledzić bezpośrednio jego rozterki, prowadzić dialog, śmiać się, ale też oddawać się refleksjom.

„Kamień na kamieniu” to teatralna adaptacja powieści Wiesława Myśliwskiego, na którą zostali zaproszeni widzowie 17 listopada w Centrum Kultury w Solecznikach.

Andrzej Róg, aktor Teatru STU w Krakowie, zaprosił widzów do refleksji nad przemijaniem i tym, co w życiu ważne. Fot. FB/Šalčininkų rajono savivaldybės kultūros centras

SPOTKANIA Z POLSKIM TEATREM W SOLECZNIKACH

Spektakle w ramach projektu „Dni Polskiego Teatru na Wileńszczyźnie” odbywają się w Centrum Kultury w Solecznikach w dniach 13 listopada — 13 grudnia 2024 r., dlatego warto zaznaczyć w kalendarzu kolejne wyjątkowe nadchodzące wydarzenia.

Już 28 listopada, we czwartek, o godz. 18.00 w Solecznikach odbędzie się niepospolity pokaz zrekonstruowanej wersji filmu „Pan Tadeusz” (reż. Ryszard Ordyński, Polska 1928). Jak zapowiadają organizatorzy, prof. Jerzy Bralczyk i red. Michał Ogórek z właściwą sobie elokwencją i humorem, dokonają na żywo wielkiej improwizacji: Mickiewiczowskie dzieło skomentują (satyrycznie, historycznie, językowo), spointują i uzupełnią. Wzbogacą słowem (zrekonstruowany) obraz. Fragmenty „Pana Tadeusza” usłyszymy także w mistrzowskim wykonaniu Anny Seniuk.

W czwartek 5 grudnia o godz. 11 — aktorzy związani z Teatrem Klasyki Polskiej w Warszawie będą czytać naj-

piękniejsze bajki i wiersze Ignacego Krasińskiego, uznawanego za najwybitniejszego pisarza polskiego Oświecenia, w lekkiej formie przedstawiające poważną refleksję natury filozoficznej, społecznej i humanistycznej.

Tego samego dnia, wieczorem o godz. 18, Centrum Kultury w Solecznikach zaprasza na spektakl „#Osiecka”, na który składają się piosenki, fragmenty dramatów i prozy Agnieszki Osieckiej. Będzie to emocjonalna podróż poprzez uczucia, charakter, tęsknoty i marzenia w wykonaniu Kamili Bestry i Aleksandra Talkowskiego, absolwentów krakowskiej AST, aktorów Teatru STU w Krakowie. Cykl spotkań w ramach projektu „Dni Polskiego Teatru na Wileńszczyźnie” zwieńczy spektakl dla widzów od 13. roku życia pt. „Niedźwiedź Wojtek” w reżyserii Tadeusza Słobodzianka w dn. 13 grudnia, o godz. 10.00. Jest to opowieść pełna humoru i wzruszenia, o braterstwie i odwadze, ale też ironii i tragizmie ludzkiego (i zwierzęcego) losu. ■

Na podst. inf. wł., mat.
organizatorów

Ustępująca władza dla mniejszości narodowych zrobiła wiele, ale niewystarczająco

Honorata Adamowicz

— Odchodząca władza zrobiła całkiem sporo dla mniejszości narodowych. Powiedziałbym nawet, że to był chyba najbardziej przychylny wobec mniejszości narodowych Sejm i rząd w całej historii niepodległej Litwy. Ale jeśli mówić o konkretach, to oczywiście wymieniałbym przede wszystkim to, że udało się uchwalić Ustawę o pisowni imion i nazwisk i Ustawę o mniejszościach narodowych, udało się stworzyć Fundusz Wspierania Mediów i — co ważne — zapisać wspieranie mediów w językach mniejszości narodowych jako priorytet tego funduszu. Udało się przywrócić obowiązkową maturę z języka polskiego i wiele innych, być może mniejszej rangi, działań było podjętych — ocenia w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Aleksander Radczenko, doradca przewodniczącej Sejmu, poprzedniej kadencji Viktoriji Čmilytė-Nielsen.

DZIAŁANIA BYŁY POŁOWICZNE, ZOSTAJE WIELE DO ZROBIENIA

Jak mówi nasz rozmówca, największą porażką odchodzącej koalicji rządzącej było to, że te wszystkie działania nie były doprowadzone do końca, nie zakończyły się totalnym sukcesem. Wszystkie one były połowiczne. Jako przykład podał Ustawę o mniejszościach narodowych, która jego zdaniem w gruncie rzeczy jest deklaratywna; Ustawa o pisowni imion i nazwisk nie rozwiązuje wszystkich problemów na przykład z używaniem znaków diakrytycznych, ustawa powołująca Fundusz Wspierania Mediów nadal zawiera dysproporcje pomiędzy finansowaniem mediów w języku rosyjskim i mediów na przykład w języku polskim.

14 listopada odbyło się pierwsze posiedzenie Sejmu nowej kadencji. Tego dnia wygasły mandaty posłów, których pełnienie funkcji dobiegło końca. Zapytaliśmy polityków, jak oceniają przyjęte przez poprzednią koalicję rządową uchwały wobec mniejszości narodowych.

— Jest jeszcze wiele do zrobienia i do poprawienia w tych aktach prawnych, które zostały uchwalone w tej kończącej się kadencji. Ale mimo wszystko zrobiono krok, którego nie był w stanie zrobić żaden poprzedni Sejm. Moim zdaniem, te wszystkie działania, które zostały podjęte i wszystkie ustawy, które zostały uchwalone, można było zrobić lepiej pod względem jakościowym i bardziej zaspokoić postulaty mniejszości narodowych. W tych ustawach mogło być więcej przepisów przychylnych mniejszościom narodowym. Mogły być one bardziej konkretne, bardziej poszerzać używanie języków mniejszości narodowych w życiu publicznym, w przestrzeni publicznej, niż ma to miejsce w chwili obecnej. Natomiast nie widzę, by jakichś istotnych działań, ważnych dla mniejszości narodowych ten rząd nie

podjął. Moim zdaniem każdy przyszły rząd w gruncie rzeczy będzie obracał się w obrębie tych wszystkich kwestii, które były aktualne w tej mijającej kadencji. Mam nadzieję, że następny rząd, następny Sejm będzie po prostu poszerzał te prawa, które już zostały uchwalone — zaznacza Aleksander Radczenko.

NAJPIERW TRZEBA ROZWIĄZAĆ KWESTIE ZWIĄZANE Z OŚWIATĄ

Jak zauważa nasz rozmówca, nowe władze najpierw powinny zająć się kwestiami związanymi z oświatą. Zatrzymanie niepotrzebnych reform, zwiększenie dofinansowania dla szkół mniejszości narodowych, zapewnienie jakości nauczania w tych szkołach — to powinno być priorytetem już podczas pierwszych miesięcy funkcjonowania tego rządu.

12.>>

Mimo wszystko zrobiono krok, którego nie był w stanie zrobić żaden poprzedni Sejm — ocenia Aleksander Radczenko

Fot. Marian Paluszkiewicz

Deklaracje odchodzącej władzy były pozytywne i dobre, cele szlachetne, natomiast treść nie odpowiada oczekiwaniom mniejszości narodowych — uważa Rita Tamašunienė

Fot. M. P.

11.>>

— Następną sprawą jest poprawienie Ustawy o mniejszościach narodowych i równoległe przyjęcie przychylnej wobec mniejszości narodowych Ustawy o języku państwowym. Bo bez tych poprawek Ustawa o mniejszościach narodowych w gruncie rzeczy jest niemożliwa do wprowadzenia w życie. Dużo bardziej skomplikowana jest kwestia poprawienia Ustawy o pisowni imion i nazwisk, ponieważ tutaj jest potrzebna pozytywna opinia Państwowej Komisji Języka Litewskiego, a w tej chwili trudno jest na nią liczyć, ale trzeba i w tym kierunku działać — zaznacza Radczenko.

BRAK ŻYCZLIWOŚCI WOBEC MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH

Rita Tamašunienė, posłanka na Sejm RL z ramienia Akcji Wyborczej Polaków na Litwie-Związku Chrześcijańskich Rodzin (AWPL-ZChR) w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” mówi, że w działaniach odchodzącej władzy wobec mniejszości narodowych można dostrzec brak życzliwości. Wszystkie działania, według posłanki, dotyczyły raczej powierzchownego wykonywania obietnic wobec mniejszości narodowych, niż ulepszania sytuacji i umożliwienia korzystania ze swoich praw mniejszościom narodowym.

— Jeśli mówimy o nazwiskach, to została przyjęta jedna literka „w” i podzielono mniejszość polską na dwie

Zajmiemy się kwestiami nazw miejscowości, imion i nazwisk oraz używania języka — obiecuje Gintautas Paluckas **Fot. ELTA, Andrius Ufartas**

grupy: tych, którzy mogą zmienić imię i nazwisko i tych, którzy tego nie mogą zrobić, ponieważ nie ma możliwości zapisywania w dokumentach znaków diakrytycznych. Ustawa o mniejszościach narodowych, moim zdaniem, lepiej by byłoby, gdyby w ogóle nie była przyjęta, bo ona absolutnie nie zapewnia praw mniejszościom narodowym. Jeszcze nie weszła ta ustawa w życie, a już widzimy jej negatywne skutki. Odchodzące ministerstwo oświaty czyni starania w celu pogorszenia sytuacji w szkołach mniejszości narodowych, ponieważ są plany, by praktycznie wszystkie przedmioty były

wykładane w języku państwowym. Deklaracje odchodzącej władzy były pozytywne i dobre, cele szlachetne, natomiast treść nie odpowiada oczekiwaniom mniejszości narodowych. Nowej władzy życzyłabym lepszego dialogu z mniejszościami narodowymi, nie z wybranymi, ale z ogółem, by usłyszeć organizacje szkolne, wspólnoty i dopiero po wysłuchaniu ich potrzeb podejmować decyzję — podkreśla Rita Tamašunienė.

KROK POZYTYWNY, ALE NIEWYSTARCZAJĄCY

Socjaldemokrata Julius Sabatauskas w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” mówi, że fakt, iż na Litwie znów istnieje Ustawa o mniejszościach narodowych, jest już pozytywnym krokiem. Pozytywnym, ale niewystarczającym — podkreśla.

— Można sobie przypomnieć jeden z ostatnich epizodów tej rządzącej większości, kiedy to Ustawa o mniejszościach narodowych trafiła do Sejmu i została uchwalona. Prawdą jest, że krytykowaliśmy ją jeszcze przed debatą w Sejmie, twierdząc, że nie zawiera wystarczająco dużo dobrych rozwiązań dla mniejszości narodowych. Ale sam fakt, że na Litwie znów istnieje taka ustawa, jest już pozytywnym krokiem, pozytywnym, ale niewystarczającym. Jeśli spojrzeć na Polskę, to tam są tereny, gdzie mieszka dużo Litwinów i tam nazwy miejscowości, na przykład w okolicach Puńska, są zapisane zarówno po polsku, jak i po litewsku. Na Litwie jeszcze tak nie jest. Przyjęte prawo wciąż wymaga poprawy — powiedział Julius Sabatauskas.

Jak mówi, na obszarach zamieszkałych przez mniejszości powinna istnieć niczym nieskrępowana możliwość korzystania z języka tychże mniejszości narodowych i wszystkie nazwy miejscowe powinny być zapisywane także w tych językach.

WIĘCEJ TOLERANCJI DLA LUDZI, KTÓRZY MÓWIĄ W INNYM JĘZYKU

— Na Litwie mamy nie tylko mniejszość polską, ale także inne mniejszości, które są mniej liczne niż Polacy.

Oceniając pracę Sejmu odchodzącej kadencji rozmówcy odnosili się do kwestii Ustawy o mniejszościach narodowych **Fot. Marian Paluszkiewicz**

12.>>

Po wybuchu wojny w Ukrainie, po masowej inwazji Rosji na Ukrainę, pojawiły się poprawki do Ustawy o obywatelach Rosji i Białorusi. Na początku w Sejmie panowała opinia, że obywatele Rosji i Białorusi nie powinni być traktowani jednakowo. Oczywiście jest, że Białoruś współpracuje z Rosją w tej wojnie. Musimy jednak wziąć pod uwagę fakt, że mamy długą wspólną historię z Białorusią. Samo działanie przeciwko szkołom, w których uczą się dzieci innych narodowości, szczególnie w Wilnie, było, można powiedzieć, agresywnym naciskiem ze strony władz Wilna, aby zmieniły one swoje nastawienie i przeszły na inną edukację. Powinniśmy bardziej tolerancyjnie patrzeć na ludzi, którzy mówią w innym języku. Nie oznacza to jednak, że nie powinni się oni uczyć litewskiego. Ci, którzy mieszkają na Litwie, muszą znać język litewski — zaznacza Sabatauskas.

WIĘCEJ WSPÓŁPRACY I DIALOGU

z wspólnotami narodowymi

Gintautas Paluckas, kandydat Litewskiej Partii Socjaldemokratycznej (LSDP) na premiera w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” mówi, że w najbliższej przyszłości rząd się zaj-

mie kwestiami nazw miejscowości, imion i nazwisk oraz używaniem języka mniejszości, a także przeznaczy fundusze i dołoży wszelkich starań, by poprawić jakość edukacji w szkołach mniejszości narodowych.

— Niedawno Sejm ostatecznie przyjął Ustawę o mniejszościach narodowych, która ustanawia podstawowe zasady ochrony praw i wolności osób należących do mniejszości narodowych. Ustawa ta ustanawia podstawowe prawa w edukacji i innych ważnych dziedzinach życia. My powinniśmy teraz wdrożyć przepisy wykonawcze do tej ustawy. Nasz rząd będzie dążył do tego, aby zasady zapisane w ustawie faktycznie funkcjonowały i były odpowiednio wdrażane. Zapewniam, że będziemy przywiązywać dużą wagę do współpracy i dialogu z naszymi wspólnotami narodowymi, czego naszym zdaniem zabrakło w poprzedniej kadencji parlamentu. Będziemy wspólnie pracować nad znalezieniem odpowiedzi i rozwiązań kluczowych kwestii. Zajmiemy się kwestiami nazw miejscowości, imion i nazwisk oraz używania języka, a także dołożymy wszelkich starań i przeznaczymy fundusze na poprawę jakości edukacji w szkołach

Powinniśmy bardziej tolerancyjnie patrzeć na ludzi, którzy mówią w innym języku — mówi Julius Sabatauskas. Fot. Lrs.lt, Olga Posaškova

mniejszości narodowych. Wreszcie, zwrócimy uwagę na finansowanie mediów w językach mniejszości. Zaproponowane w Programie Rządowym rozwiązania przedstawimy społeczeństwu i społecznościom oraz omówimy ich wdrożenie w najbliższej przyszłości — obiecuje Gintautas Paluckas.

TVP
WILNO

■ W ubiegły czwartek odbyło się pierwsze posiedzenie Sejmu nowej kadencji. Fot. Lrs.lt, Olga Posaškova,

Saulius Skvernelis – nowym przewodniczącym Sejmu RL

Na przewodniczącego Sejmu nowej kadencji w czwartek, 14 listopada, został wybrany lider Związku Demokratów „W imię Litwy” Saulius Skvernelis. Jego kandydaturę poparło 107 posłów ze 141-osobowego parlamentu.

Saulius Skvernelis był jedynym zgłoszonym kandydatem na stanowisko szefa parlamentu. Jego kandydaturę zgłosiła 82-osobowa grupa posłów z różnych partii.

„ZOBOWIĄZANY DO PRACY”

„Jestem zobowiązany do pracy, do mobilizacji, do szukania kompromisów, do zjednoczenia nas wszystkich do pracy na rzecz Litwy” – powiedział Skvernelis po głosowaniu.

„Chcę podziękować mojej rodzinie, mojej mamie, mojej żonie, moim dzieciom. (...) I oczywiście lekarzom w tym kraju i Bogu za to, że mogę tu stanąć, za to, że pięć lat temu sprostalem największemu wyzwaniu mojego życia” – mówił.

Jak zapowiedział, rozważa udanie się z pierwszą wizytą zagraniczną na Łotwę, do Estonii, Polski lub na Ukrainę.

„Jest wiele różnych refleksji, ale prawdę nie chciałbym mówić dzisiaj. (...) to kraje bałtyckie, Polska, ta sama Ukraina” – powiedział w czwartek dziennikarzom.

POLICJANT I SZEFE RZĄDU

Saulius Skvernelis urodził się w 1970 r. w Kownie. Z wykształcenia prawnik i policjant, w latach 2011–2014 był komisarzem generalnym Policji Litewskiej, w latach 2014–2016 pełnił funkcję na stanowisku ministra spraw wewnętrznych. W 2016 roku Skvernelis wszedł do Sejmu z ramienia Litewskiego Związku Chłopów i Zielonych, został premierem. Funkcję premiera sprawował w latach 2016–2020. W 2021 r. wraz z towarzyszami opuścił tę partię i założył Związek Demokratów „W imię Litwy”.

Pełniąc funkcję ministra spraw wewnętrznych, Skvernelis był u szczytu popularności i rywalizował z prezydentem Dalią Grybauskaitė i premierem Algirdasem Butkevičiusiem o miano najbar-

Saulius Skvernelis zapowiedział, że rozważa udanie się z pierwszą wizytą zagraniczną na Łotwę, do Estonii, Polski lub na Ukrainę. Fot. Josvydas Elinskas, ELTA

dziej wiarygodnego polityka. „Cztery lata kierowania rządem wiele mnie nauczyły. Przede wszystkim nieulegania emocjom, przyznawania się do błędów, zachowywania wiary w siebie i nieustannej służby dla dobra państwa” – mówił Skvernelis z trybuny sejmowej.

W latach 2016–2020, gdy Skvernelis stał na czele rządu, przyczynił się m.in. do ocieplenia stosunków litewsko-polskich. Za jego kadencji ponownie zaczęto mówić o partnerstwie strategicznym Wilna i Warszawy.

„DZIESIĘĆ MINUT CISZY”

Nową rządzącą koalicję centrolewicową utworzyły trzy ugrupowania: Litewska Partia Socjaldemokratyczna (w wyborach parlamentarnych zdobyła 52 mandaty w 141-osobowym Sejmie), „Świt Niemna” (20 mandatów) i Związek Demokratów „W imię Litwy” (14 mandatów).

Zaproszenie do koalicji partii „Świt Niemna” wywołało oburzenie w kraju i za granicą. Tym ugrupowaniem, które powstało przed rokiem, kieruje Remigijus Žemaitaitis, sądzony obecnie

za podżeganie do nienawiści wobec Żydów, a także inne działania godzące w godność tej grupy etnicznej. Sąd Konstytucyjny Litwy uznał go za winnego naruszenia konstytucji i przysięgi poselskiej, w wyniku czego wiosną tego roku Žemaitaitis złożył mandat.

W czwartek, podczas inauguracyjnego posiedzenia, gdy Žemaitaitis składał przysięgę poselską, opozycyjni konserwatyści i liberałowie opuścili salę. Prezydent Litwy Gitanas Nausėda zapowiedział, że nie zatwierdzi kandydatów na stanowiska ministrów z partii „Świt Niemna”.

Wieczorem przed parlamentem zorganizowano akcję protestacyjną „Dziesięć minut ciszy” z udziałem około 4 tys. manifestantów. Uczestnicy demonstracji apelowali do socjaldemokratów, Związku Demokratów „W imię Litwy” i prezydenta o zmianę koalicji. Uczestnicy protestu minutą ciszy uczcili wartości, które – w ich ocenie – nowa koalicja rządząca jest gotowa zniweczyć: przyzwoitość polityczną, międzynarodową renomę Litwy i pamięć o zagładzie Żydów.

Opr. Anna Pieszek,
na podst. BNS, lrs.lt, PAP

Odbyło się zaprzysiężenie posłów Sejmu kadencji 2024–2028

14 listopada odbyło się inauguracyjne posiedzenie Sejmu XIV kadencji. Spotkanie nowo wybranego parlamentu rozpoczęło się od przemówień gratulacyjnych i ceremonii zaprzysiężenia w historycznej Sali Aktu z 11 marca. Zgodnie ze Statutem Sejmu, pierwsze posiedzenie otwiera najstarszy wybrany poseł. Zaszczycił ten przypadek Birute Vėsaitė, 73-letniej posłance na Sejm, która przewodniczy obradom do czasu wyboru marszałka Sejmu.

„ŻYCZĘ DYSKUSJI, A NIE KLÓTNI”

Jak powiedziała, społeczeństwo oczekuje od tego Sejmu istotnych zmian: „Osoby starsze spodziewają się godnych emerytur i mniejszych kolejek do lekarzy, pracownicy, zwłaszcza w sektorze publicznym — wyższych pensji, uczniowie i nauczyciele — większej przejrzystości w systemie oświaty, a społeczeństwo jako całość — spokojnego nieba nad Litwą”.

Przewodnicząca życzyła swoim kolegom, aby w tym Sejmie nie było miejsca na mowę nienawiści i szykanowanie. „Życzę dyskusji, ale nie kłótni, wypełnionej szacunkiem komunikacji ze sobą. Wyborcy dali nam wielki kredyt zaufania, nie zmarnujemy go, pracujemy tak, aby wszyscy na Litwie czuli się lepiej i bądźmy czujni w obronie niepodległości Litwy” — powiedziała Vėsaitė, rozpoczynając pierwsze posiedzenie Sejmu.

Na uroczystość przybyli prezydent RL Gitanas Nausėda i arcybiskup wileński metropolita Gintaras Grušas. „Każdy projekt ustawy musi przede wszystkim uwzględniać dobro i ochronę osoby, zwłaszcza najsłabszej. Praca na rzecz narodu litewskiego to nie tylko tworzenie praw, ale także dążenie do jedności” — podkreślił abp Gintaras Grušas, składając gratulacje posłom.

O znaczeniu jedności mówił również prezydent. „Dziś nie ma innego wyjścia, jak tylko zaakceptować wyzwania, przed którymi stoimy, jako kolejny bodziec do dążenia do jed-

ności. Zawsze i wszędzie, aby pracować dla Litwy. Dziś ważniejsza niż kiedykolwiek jest wspólnota Litwy z partnerami w NATO i Unii Europejskiej” — mówił Gitanas Nausėda. Ostrzegł posłów, że przyjdzie im zmierzyć się z odpowiedzialnością i próbą władzy oraz podkreślił, że spełnianie obietnic nie może być zjawiskiem dorywczym.

„Od tej pory każdy z was będzie poddany szczególnej próbie — władzy. Wasza mądrość, wasze wartości, wasze poczucie sprawiedliwości będą pod lupą. Żadne potknięcie, żaden bardziej znaczący błąd nie umknie ocenie opinii publicznej” — przemawiał.

ZRZEKLI SIĘ MANDATU POSŁA

Przywódca kraju zaprosił parlamentarzystów do konstruktywnej współpracy z krajowym biznesem, organizacjami pozarządowymi, lokalnymi, akademickimi i kulturalnymi, aktywnymi obywatelami, samorządami. Podkreślił, że najważniejszym obowiązkiem nowo wybranych posłów do Sejmu jest przekucie nadziei i oczekiwań obywateli Litwy w czyny.

Na pierwszym posiedzeniu Sejmu przewodnicząca Głównej Komisji

Wyborczej Lina Petronienė ogłosiła decyzję GKW w sprawie ostatecznych wyników wyborów do Sejmu oraz odczytała listę wybranych członków Sejmu.

Lina Petronienė poinformowała, że do GKW wpłynęły oświadczenia Vilii Blinkevičiūtė, Gabrieliusa Landsbergisa, Virginijusa Sinkevičiūsa i Aurelijusa Verygi, w których zrzekli się oni mandatu posła na Sejm. G. Landsbergis postanowił zrobić sobie przerwę w czynnej działalności politycznej, pozostali politycy zdecydowali się na pracę w Parlamencie Europejskim. Ich miejsce w Sejmie zajmą inni politycy z list poszczególnych partii: Vytautas Juozapaitis, Rimas Jankūnas, Rūta Miliūtė, Paulius Visockas.

W czwartek ślubowanie złożyło 137 ze 141 wybranych posłów na XIV Sejm. W nowo wybranym parlamencie zasiądzie 62 posłów poprzedniej XIII kadencji, 60 posłów wybranych do Sejmu po raz pierwszy oraz 19 polityków powracających do Sejmu po przerwie. Na 141 posłów do Sejmu 39 mandatów zdobyły kobiety. Najstarszy parlamentarzysta nowego Sejmu ma 73 lat, a najmłodszy — 28.

Opr. Anna Pieszko, na podst. BNS

■ Na 141 posłów do Sejmu 39 mandatów zdobyły kobiety Fot. ELTA, Julius Kalinskas

Festiwal „MonoWschód”: „Tutaj zawsze jest się bliżej widza”

Polsko-ukraińskim monodramatem „Plac świętej trójcy” w Wileńskim Teatrze Starym zakończyła się VII edycja Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego „MonoWschód” organizowanego przez Polski Teatr „Studio” w Wilnie.

Antoni Radczenko

„MonoWschód” to festiwal, na którym są prezentowane tylko i wyłącznie monospektakle.

— Mono daje aktorowi możliwość, by wspólnie z widzem się delektować oraz dzielić kunsztem aktorskim. Tutaj zawsze jest się bliżej widza. Zazwyczaj jest on też intymną częścią spektaklu, a aktor ma go za partnera. W spektaklach masowych, szczególnie w tych, w których istotną rolę odgrywa technologia, uwadze widza umyka warsztat aktora, a spektakl przekształca się w show świateł czy innych efektów — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” Edward Kiejzik, organizator festiwalu oraz dyrektor administracyjny Polskiego Teatru „Studio” w Wilnie.

GEOGRAFIA MOCNYM PUNKTEM: OD SZKOCJI DO UKRAINY

Od zawsze mocnym punktem „MonoWschodu” była geografia, dotyczy to gości oraz miejsc wystawiania spektakli. W tym roku zostały zaprezentowane spektakle w wykonaniu aktorów z Anglii, Szkocji, Stanów Zjednoczonych oraz Polski. Były one pokazywane nie tylko w Wilnie, ale również w Trokach i Połukniu. W Gimnazjum im. Longina Komołowskiego w Połukniu został zaprezentowany spektakl „Zapiski oficera armii czerwonej” według prozy Sergiusza Piaseckiego.

Polski Teatr „Studio” od lat podtrzymuje kontakty z polskimi teatrami w Ukrainie. Ukraińskich akcentów na tegorocznym „MonoWschodzie” również nie zabrakło. Zbigniew Chrzanowski z Polskiego Teatru Ludowego we Lwowie zaprezentował wileńskiej

■ Polski Teatr „Studio” od lat organizuje Festiwal „MonoWschód”

publiczności monospektakl „Zaczarowana dorożka” oparty na twórczości Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego. Natomiast na zakończenie pokazano „Plac Świętej Trójcy” w wykonaniu lwowiaka Oleksandra Overchuka. Spektakl powstał na podstawie twórczości Brunona Schulza, który urodził się i zmarł w Drohobyczu.

— Teatry z Ukrainy częściowo już się przystosowały do warunków wojennych. Działają pomimo wszystko. Są wspólne projekty z Polską. „Plac świętej trójcy” jest wspólnym projektem Teatru im. Marii Żańkowieckiej we Lwowie oraz Teatru w Płocku. Polski Teatr we Lwowie niestety musi obecnie zadowalać się aktorami, a raczej aktorkami lub mężczyznami spoza wieku poborowego. Tym niemniej są z nami i to jest najważ-

niejsze — podkreśla w rozmowie z naszym dziennikiem Kiejzik.

BRAK FINANSOWANIA I INNE PROBLEMY POLSKICH TEATRÓW

Imprezie towarzyszyły wernisaże, wieczory literacko-muzyczne oraz warsztaty z pisania o teatrze, aktorskie oraz choreograficzne. W sobotę odbył się III Zjazd Unii Teatrów Polskich poza Polską.

— W ramach zjazdu prowadzimy warsztaty i rozmawiamy nt. kondycji polskiego teatru poza Macierzą. Problemy polskich teatrów są oczywiście różne lokalnie, ale pewne są wspólne. Pierwszy to oczywiście finansowanie. To się musi zmienić, by absolutny fenomen, jakim jest polski teatr poza Macierzą uzyskał stabilność.

16.>>

Wspaniałym pasjonatom, którzy prowadzą głównie teatry w Europie i Ameryce, to się należy, jeśli chcemy, by polskość, piękny język polski trwał. Drugi problem wynika po trosze z pierwszego: to zagrożona zastępowalność pokoleniowa. Brak stabilizacji powoduje, że trudno utrzymać zespoły. Dotyczy to szczególnie młodych, którzy chcieliby grać więcej i pokonywać kolejne szczeble kariery. Stabilne, mądre finansowanie, stworzenie mechanizmu finansowego, w którym partycypować powinny lokalne władze, biznes i Macierz, przyniesie rozwiązanie problemu — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” Piotr Wyszomirski z Fundacji Pomysłodajnia i inicjator powstania Unii Teatrów Polskich poza Polską.

— Słowo i myśl teatru polskiego łączy spuścizna, chęć i możliwość grania po polsku, dzielenie się nowymi pomysłami, formami teatralnymi. A celem Unii jest pełnienie funkcji kuratora nad działaniami teatrów polskich spoza Polski — dodaje dyrektor Teatru „Studio”.

TEATR I AKTOR MUSZĄ POZOSTAĆ PRAWDZIWI

Mottem tegorocznej edycji „MonoWschodu” jest cytat z jednoaktówki Sławomira Mrożka „Zabawa”: „Dobre tylko, co prawdziwe”.

— Mrożek jest jednym z „gigantów” współczesnego dramatopisarstwa oraz współczesnego teatru. Był on tłumaczony na wiele języków. Jego sztuki są wystawiane w teatrach wielu krajów świata. Uwielbiamy go jako Polskie Studio Teatralne. Niejednokrotnie wystawialiśmy jego utwory. Zacerpnięte z jego teksów cytaty, od lat powtarzane myśli, pasują do zakłamanego i sztucznego świata. Teatr i aktor muszą pozostać prawdziwi — wytłumaczył Edward Kiejzik.

Polski Teatr „Studio”, powstał na bazie Polskiego Studia Teatralnego w Wilnie, jest jedynym polskim teatrem na Litwie mającym rangę teatru profesjonalnego. Teatr jest współorganizatorem kilku festiwali o charakterze międzynarodowym. Oprócz „MonoWschodu” są to TransmisjeBalticum oraz Wileńskie Spotkania Sceny Polskiej.

Współorganizatorami „MonoWschodu” są Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego oraz Fundacja Pomysłodajnia.

Projekt został dofinansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP.

Fot. Polski Teatr Studio,
Ričardas Grigas

■ Na otwarcie pokazano spektakl „Kalina” w wykonaniu Jagody Rall

Krytyka wobec litewskiego „strachu biurokratów”

Ponieważ budowa wartego miliard dolarów parku Teltonika High-Tech Hill w Wilnie utknęła w martwym punkcie z powodu przeszkód biurokratycznych, Vidmantas Janulevičius, prezes Litewskiej Konfederacji Przemysłowców (LPK), mówi, że realizacja dużych projektów biznesowych jest często opóźniana z powodu strachu biurokratów przed popełnieniem błędów.

„Ministrom bardzo łatwo jest powiedzieć: zrobmy to, zrobmy to i idźmy naprzód, ale często ta środkowa warstwa jest skrzepowana wieloma obawami, śledztwami, komisjami, policją, prokuraturą i całą resztą.

Można to zrozumieć i dlatego rozwinęli taką niechęć do zrobienia czegokolwiek, ponieważ wtedy nikt cię nie ukarze” — powiedział Janulevičius radiu LRT.

Powiedział, że kultura strachu osiągnęła poziom krytyczny i konieczna jest jej zmiana. „Może powinniśmy być bardziej aktywni i coś zmienić, nie osądzać, nie prześladować tych samych ludzi, którzy podejmują decyzje, ponieważ w tej chwili ta funkcja strachu i tego, że biznes zawsze robi coś złego, weszła w życie w naszym kraju w ciągu ostatnich dziesięcioleci i wzrosła już do poziomu krytycznego” — wyjaśnił prezes LPK.

Rūta Skyrienė, dyrektor wykonawczy Stowarzyszenia „Investors’ Forum”, powiedziała, że obecnie decyzje są podejmowane nieco szybciej niż wcześniej, ale problem jest nadal głęboki.

„Z pewnością w mojej długiej pracy z inwestorami napotykałam różne przeszkody ze strony różnych instytucji, do tego stopnia, że czasami nawet inwestorzy byli przytłoczeni niemożnością udowodnienia lub osiągnięcia czegoś. Teraz już tak nie jest, decyzje są podejmowane szybciej, ale system biurokratyczny przyciąga ludzi” — powiedziała Skyrienė.

Opr. I.S. na podst. BNS

Place na Starym Mieście: miejsce egzekucji i najbardziej harmonijny plac

Justyna Giedrojc

Plac Ratuszowy położony jest w samym sercu Starej Wileńskiej. W tym miejscu dawniej był rynek.

Do początku XIX w. Plac Ratuszowy był głównym placem targowym — handlowano tu wszelakim towarem. Sklepiki, pawilony handlowe i magazyny, w których kupcy trzymali swój towar mieściły się także w ratuszu oraz w otaczających plac budynkach. Najpierw zabudowania były drewniane, później murowane. Bogatsi kupcy osiedlali się w pobliżu placu. Budynek przy ul. Wielkiej 28 należał do Wielkiej Gildii Kupców. W najważniejszej części trójkątnego placu handlowano rybą. W poł. XVII w. mieściło się tu około 800 sklepików.

MIJESCE EGZEKUCJI

Źródła historyczne podają, że jeszcze w czasach przedchrześcijańskich w miejscu tym tracono przestępców. Wiadomo też, że na placu król Stefan Batory kazał ściąć magnata Ościka, który w 1575 r. nawiązał porozumienie z carem Iwanem IV Groźnym

i został oskarżony o spisek przeciwko Batoremu. Na placu stały szubienica, pręgierz, przy którym chłostano przestępców i słup hańby, do którego ich przywiązywano.

HISTORYCZNE WYDARZENIA

W 1604 r. na placu odbyło się huczne święto z okazji kanonizacji królewicza Kazimierza. W 1794 r. ogłoszono akt powstania kościuszkowskiego. W 1812 r. plac zaleli wycieńczeni z zimna i głodu żołnierze armii Napoleona. W kwietniu 1919 r. podczas walk o Wilno odbyła się tu potyczka polskich legionistów z bolszewikami.

W końcu XVIII w. handlarzom polecono przenieść się w inne miejsce i plac przeistaczał się w miejsce reprezentacyjne. Urządzono tu skwer, zasadzono drzewa oraz zainstalowano fontannę.

W 1962 r. na placu postawiono pomnik Vincasa Mickevičiusa-Kap-

sukasza, rewolucjonisty i działacza politycznego. Pomnik został zniesiony w 1990 r. Obecnie na placu odbywają się różne miejskie imprezy, jarmarki, koncerty.

RATUSZ MIEJSKI

Środek dawnego rynku zwyczajem średniowiecznym zajmował ratusz. Ratusz założono w końcu XIV w. Na mocy przywileju, wydanego przez Jagiełłę.

— Pierwotnie był to budynek gotycki. Do zespołu ratuszowego należały siedziby straży i wójtów, więzienie oraz dzierżawione sklepiki. Po pożarze w połowie XVIII w. budynek zrekonstruowali Jan Krzysztof Glaubitz i Tomasz Ruseli. Odbudowano wówczas także ośmioboczną wieżę z zegarem, dzwonami oraz wiatrowskazem w kształcie Pogoni.

19.>>

Na placu Daukantasa mieści się reprezentacyjny pałac Republiki Litewskiej — siedziba prezydenta

18.>>

Po pewnym czasie wieża przechyliła się i runęła — opowiada „Kurierowi Wileńskiemu” historyk Paweł Giedroyc.

Obecnie stoi tu budowla w stylu klasycyzmu z sześcioma kolumnami doryckimi i trójkątnym frontonem. W piwnicy znajdują się pomieszczenia datowane na czasy Jagielly lub okres jeszcze wcześniejszy. Ratusz w stylu klasycystycznym przebudowano w 1799 r. według projektu Wawrzyńca Gucewicza. W nowym budynku urządzono pomieszczenia dla straży, wójta i gildii kupieckiej, skarbiec miejski, skarbiec kupiecki, więzienie i dziewięć sklepów.

SALA WIELKA RATUSZA SEYNEŁA Z DOBREJ AKUSTYKI

— W czasach carskich organizowano w niej koncerty. W 1810 r. cały budynek oddano na potrzeby teatru — najpierw polskiego, potem rosyjskiego. W 1848 r. w ratuszu miała miejsce premiera „Halki” Stanisława Moniuszki, który sam dyrygował orkiestrą — kontynuuje rozmówca.

Budynek odrestaurowano w latach 1936–1941. Urządzono w nim muzeum sztuki. W 2001 r. ratusz miejski ponownie znalazł się w gestii miasta. Odbywają się tu reprezentacyjne imprezy, koncerty, wystawy.

Z portyku ratusza mieszkańców Wilna witali dostojni goście — prezydent USA George W. Bush (2002) i królowa brytyjska Elżbieta II (2006).

NAJBARDZIEJ HARMONIJNY PLAC

Podążając z Placu Ratuszowego ulicą Szklaną (Stiklių) w kierunku katedry dojdziemy do placu Simonasa Daukantasa, w międzywojniu Napoleona, w czasach sowieckich — Michaiła Kutuzowa.

„Trójkątny plac, przylegający do uniwersytetu i niemal łączący się z placem katedralnym, to chyba najpiękniejszy i najbardziej harmonijny plac w Wilnie. Ze wszystkich stron otaczają go klasycystyczne budowle. Jedynie od północnego zachodu przylega doń wcześniejszy, choć dobrze współgrający z całością kościół św. Krzyża (Bonifratrów)” — pisze wielki znawca Wilna prof. Tomas Venclova.

Ratusz w stylu klasycystycznym przebudowano w 1799 r. według projektu Wawrzyńca Gucewicza

Na początku XIX w. na placu Ratuszowym urządzono skwer i zasadzono drzewa Fot. domena publiczna

BURZLIWE DZIEJE PAŁACU

Wzmianka z XIV w. mówi, że pałac przy obecnym placu Daukantasa w XIV w. należał do magnackiego rodu Gasztoldów. Od połowy XVI w. mieściła się tu rezydencja biskupów wileńskich, w 1795 r. pałac stał się siedzibą wileńskich generał-gubernatorów. W latach 1809–1811 mieszkał tu ówczesny generał-gubernator Kutuzow, a w 1812 r. zatrzymywał się Napoleon. Pałac zawsze pełnił funkcje reprezentacyjne. Oprócz Napoleona zatrzymywał się tu król Stanisław August Poniatowski, car Aleksander

I, król Francji Ludwik XIII i inni. W pałacu mieszkał generał-gubernator Michaił Murawjow, ten sam, który stłumił powstanie 1863 r. Na placu w latach 1898–1915 stał pomnik Murawjowa. Później w pałacu przebywali Józef Piłsudski, Lucjan Żeligowski oraz prezydenci Polski. Przebudowany w 1832 r. według projektu Wasilija Stasowa budynek nosi cechy późnego klasycyzmu. Fasadę zdobią trójkątne frontony, parapet i doryckie kolumny. Dziś jest to reprezentacyjny pałac Republiki Litewskiej — siedziba prezydenta.

Fot. Marian Paluszkiwicz

Zdrowie kryje się w jelitach: jak dbać o centrum naszej odporności?

Brenda Mazur

Coraz częściej się słyszy „zdrowe jelita, zdrowe życie”. Dużo w tym prawdy, bo jelita to centrum odporności. Zdrowe jelita mają wpływ na pracę układu odpornościowego i, jak wskazują badania, problemy z odpornością swoje źródło mają najczęściej w...jelitach!

Jaki jest związek między układem immunologicznym, a pracą tego odcinka układu pokarmowego?

Układ pokarmowy odpowiada nie tylko za pobieranie, trawienie i wchłanianie pokarmów. Znajdują się w nim (zwłaszcza w jelicie grubym) drobnoustroje, które tworzą tzw. mikroflorę jelitową. To właśnie mikroflora jelitowa w dużej mierze odpowiada za naszą odporność. Jeśli jest ona w dobrej kondycji, to w równie dobrym stanie jest układ immunologiczny, którego głównym zadaniem jest walka z różnego rodzaju infekcjami. Oprócz niej funkcję odpornościową pełnią także błona śluzowa jelit oraz komórki odpornościowe znajdujące się w jelicie.

A JAK TO PRACUJE?

Jelita zasiedlają mikrobiota, pożyteczne mikroorganizmy (głównie bakterie). Mikrobiota jelitowa aktywuje układ immunologiczny i koordynuje jego pracę przez całe życie, a gęsta sieć komórek nerwowych przekazuje sygnały o każdym zagrożeniu do centrali, czyli mózgu. W jelitach powstaje prawie 80 proc. ciał odpornościowych.

W jelitach znajdują się zarówno korzystne jak i patogenne bakterie. Przyjazne nam bakterie pomagają w regulacji układu odpornościowego. Kiedy równowaga pomiędzy dobrymi i złymi bakteriami zostaje zaburzona, układ odpornościowy się osłabia i staje się rozregulowany. Może się też stać bardziej podatny na autoimmunizację. (Autoimmunizacja polega na reakcji obronnej organizmu, skierowanej przeciwko własnym komórkom. Układ odpornościowy traci zdolność do rozróżniania antygenów „wła-

■ Wiele osób podczas sytuacji stresowych ma problemy żołądkowe

nych” i „obcych”, co prowadzi do niszczenia swoich tkanek). A to najprostsza droga do zaburzeń organizmu. To właśnie skład mikroflory jelitowej decyduje o naszych predyspozycjach do niektórych chorób.

JELITA TO NASZ DRUGI MÓZG

Wiele osób nie zdaje sobie sprawy z tego, że jelita, które na co dzień kojarzymy głównie z trawieniem i przyswajaniem pokarmów, mają ogromny wpływ na nasze samopoczucie. Wszystkie komórki ciała są ze sobą ściśle powiązane, a zależność pomiędzy układem pokarmowym a nerwowym jest naprawdę silna. Nie ma więc się co dziwić, że wiele osób podczas sytuacji stresowych ma problemy żołądkowe, skarży się np. na bóle głowy, pleców czy barków. Spowodowane jest to wzrostem napięcia w mięśniach.

W jaki sposób zdrowe jelita wpływają na nasze samopoczucie? Jak dbać o ich dobrostan? Wszystkie narządy układu pokarmowego są unerwione z nerwu błędnego mającego swoje jądro w rdzeniu przedłużonym. Właśnie z tego powodu, gdy jakaś część układu trawienia zaczyna słabiej pracować, odczuwa się dolegliwości i w innych organach.

Dlatego tak ważne jest dbanie o zdrowie układu pokarmowego, a w szczególności jelit. To właśnie w nich znajdują się kolonie probiotyczne, które produkują np. serotoninę, tak ważną dla naszego dobrego samopoczucia.

STYL ŻYCIA A FRANKENBRZUCH

Na temat zdrowia jelit powstało wiele opracowań. Jedną z nich jest książka — „Zdrowie kryje się w jelitach” autorstwa Williama Davisa.

Można się z niej dowiedzieć o tym, jak wyeliminować złe bakterie i przywrócić brakujące „dobre” bakterie w oparciu o badania i techniki, które nie tylko docierają do źródła wielu chorób, ale także poprawiają poziom oksytocyny, zdrowie mózgu i pomagają przeciwdziałać starzeniu się, pozwalają utracić wagę, zachować jasność umysłu i spokojny sen.

„Jestem przekonany, że współczesny styl życia zaburzył skład mikrobiomu w przewodzie pokarmowym człowieka, a wynikający z niego brak równowagi przekłada się na problemy zdrowotne, z którymi borykają się społeczności stosujące współczesną dietę.

20.>>

To, jak żyjemy, nie tylko zakłóca nasz wewnętrzny ekosystem, lecz także odpowiada za liczne kłopoty ze zdrowiem – żaden układ w organizmie nie jest odporny na skutki działania »potwora«, którego sami stworzyliśmy, nazywając go współczesnym stylem życia. Mikrobiai naszych przodków łowców-zbieraczy oraz przodków sprzed zaledwie 50. lat bardzo różnił się od obecnego. Połączenie czynników związanych ze współczesnym poziomem życia – od przetworzonego jedzenia po leki hamujące wytwarzanie kwasów żołądkowych – przyczyniło się do wykształcenia się jelita, które odbiega od tego, jakie powinien mieć człowiek. Określiłem to mianem frankenbrucha. To właśnie frankenbrzech ma na swoim koncie takie choroby jak: zespół drażliwego jelita, zaparcia, wrzodziejące zapalenie jelita grubego, chorobę Leśnowskiego–Crohna, zespół policystycznych jajników, rak jelita grubego, depresję, obniżenie nastroju, izolację społeczną, a nawet myśli samobójcze. To niechlubny wynik tego, co stworzyliśmy jako społeczeństwo czyli jelita z zaburzonym mikrobiomem” – pisze w swej książce William Davis amerykański lekarz i bloger, założyciel „Track Program Plaque”, który jest też autorem innej ważnej książki „Dieta bez pszenicy”.

W CZYM TKWI PROBLEM?

W ciągu ostatnich 50 lat tradycyjną pszenicę wiele razy poddawano modyfikacjom genetycznym, aby plony były bardziej wydajne, opłacalne oraz odporne. Aktualnie, to zboże nie ma już nic wspólnego ze swoim pierwowzorem – tłumaczy dr Davis.

Analizując skład ziaren pszenicznych można wyodrębnić następujące szkodliwe składniki:

- amylopektyna A – superwęglowodan, który bardzo szybko podnosi poziom cukru we krwi; przyczynia się on do insulinooporności, otyłości brzusznej, cukrzycy, zapalenia stawów oraz chorób serca;

- gliadyna – najbardziej alergizujące białko glutenu pszenicznego, wyniszczające jelito cienkie i zmniejszające zdolność wchłaniania składników odżywczych; pobudza apetyt, a także odpowiada za powstawanie stanów zapalnych w organizmie;

- lektyny – białka pszenicy; oplatają one komórki, wnikają do ich wnętrza, a następnie zatykają otwory w jądrze komórkowym; przyczepiają się do komórek w jelitach, co powoduje zwiększenie ich przepuszczalności, w wyniku czego niepożądane substancje pokarmowe przedostają się do krwiobiegu wywołując odpowiedź immunologiczną (wynikiem czego są choroby autoimmunologiczne);

- gluten – białko pszeniczne, które powoduje stany zapalne w jelitach oraz centralnym układzie nerwowym.

Wg dr. Davis’a, współczesna pszenica podnosi poziom cukru we krwi w większym stopniu niż pozostałe węglowodany złożone. Twierdzi on, że produkty pełnoziarniste, pomimo tego, że zawierają błonnik i witaminy, są odpowiedzialne za nieustanne wzrosty i spadki poziomu cukru, co objawia się euforią po jedzeniu, a także wzmożonym głodem po około 3 h. Prowadzi to do akumulacji tłuszczu trzewnego, co w konsekwencji powoduje powstawanie cukrzycy i innych chorób.

CO MOŻNA JEŚĆ?

Dla wielu ludzi pomysł usunięcia pszenicy z codziennego menu wydaje się niemożliwy. I ciśnie się na usta pytanie: to co w takim razie jeść? Przecież

bez chleba, makaronu, mąki pszennej, czy wszystkiego, co jest z niej zrobione, nie da się funkcjonować! Jest to możliwe, choć łatwo nie jest ze względu na wszechobecność pszenicy w różnych produktach spożywczych.

Dr Davis mówi o ograniczeniu a najlepiej wyeliminowaniu pszenicy. I sugeruje, że dla lepszych efektów zdrowotnych warto sięgnąć po: kaszę jaglaną (zapomniana, lecz najzdrowsza ze wszystkich kasz), ryż biały i brązowy, kaszę gryczaną, prażoną (lub) nieprażoną, która jednocześnie ma więcej wartości odżywczych), amarantus, komosę ryżową (zawierającą jako jedną z nielicznych roślin pełnowartościowe białko), kukurydzę, orzechy i nasiona.

DIETA ZDROWYCH JELIT

Zdrowe jelita wpływają na funkcjonowanie całego ciała, więc warto o nie codziennie dbać. Ich zdrowie wspiera odpowiednia dieta. Polecam genialny przewodnik opracowany przez Agatę Lewandowską, dietetyczkę i autorkę wielu poradników zdrowego odżywiania, która wydała również książkę „Dieta zdrowych jelit” – może ona pomóc osobom borykającym się z problemami jelitowymi.

22.>>

Warto sięgać po jogurty naturalne, z prostym składem i bez żadnych dodatków lub nauczyć się robić domowy jogurt

21.>>

Bardzo polecane dla układu pokarmowego jest jedzenie dużej ilości kiszonek. Nie musimy się w tym przypadku ograniczać tylko do kapusty i ogórków — wiele warzyw można zakisić! Naturalne kiszonki zawierają bakterie kwasu mlekowego (np. *Lactobacillus*), które obniżają pH jelit, produkują ważne enzymy oraz chronią przed przerostem szkodliwych drobnoustrojów.

W diecie na zdrowe jelita nie powinno również zabraknąć fermentowanego nabiału np. jogurtów czy kefiru, które również zawierają kwas mlekowy. Pamiętajmy jednak, żeby sięgać po jogurty naturalne, z prostym składem i bez żadnych dodatków lub nauczyć się robić domowy jogurt.

Korzystnie na pracę jelit wpływa też błonnik, który świetnie czyści jelito grube i ułatwia wypróżnianie. Nie zapomnijmy jednak, by łączyć go ze sporą ilością wody. Unikajmy za to cukrów prostych — częste spożywanie słodkich produktów negatywnie wpływa na funkcjonowanie jelit.

Codziennie spożywajmy co najmniej 500 g urozmaiconych warzyw i owoców bogatych w przeciwutleniacze oraz błonnik.

Każdego dnia jedzmy pełnoziarniste produkty zbożowe. Uwzględnijmy w jadłospisie nasiona roślin strączkowych (fasolę, groch, soczewicę, bób, ciecierzycę).

Dania doprawiamy przyprawami, np. kurkumą, która wykazuje działanie przeciwzapalne, czarnuszką, która łagodzi stan zapalny w jelitach, bądź ziołami o działaniu przeciwutleniającym, takimi jak np. oregano lub tymianek.

Dbajmy o prawidłową podaż cynku, żelaza, witaminy D i witaminy A.

Pijmy umiarkowane ilości dobrej zielonej herbaty bez cukru.

LEKI I PROBIOTYKI

W uregulowaniu pracy jelit wskazane są również odpowiednie probiotyki. Kiedy przyjmujemy leki (np. antybiotyki), zawsze stosujemy jednocześnie probiotyki, które odnowią nadwątloną mikroflorę jelitową. Kuracja probiotykiem powinna trwać równolegle z kuracją antybiotykową i przez jakiś czas po niej.

Codziennie dbanie o swoje zdrowie nie wystarczy, jeśli nie będziemy pamiętać o regularnych badaniach jelit

Nie nadużywajmy leków przeciwbólowych. Niestety niektórzy z nas łąkają je dosłownie jak cukierki, przy każdym, nawet najłżejszym bólu, a takie działanie ma negatywny wpływ na organizm. Leki przeciwbólowe lepiej zostawić wyłącznie na okazję, gdy ból jest bardzo silny.

Leki (zwłaszcza antybiotyki, sterydy itp.) stosujemy wyłącznie w razie bezwzględnej konieczności i zawsze pod kontrolą lekarza. Nie skracajmy i nie wydłużajmy czasu leczenia, pilnujmy dawek oraz odstępów między nimi.

Nie możemy też zapominać o profilaktyce i badaniach kontrolnych, które są pomocne we wczesnym wykrywaniu chorób jelit. Trzeba pamiętać, że żadna książka nie zastąpi nam wizyty u specjalisty.

PROFILAKTYKA I BADANIA KONTROLNE JELIT

Codziennie dbanie o swoje zdrowie nie wystarczy, jeśli nie będziemy pamiętać o regularnych badaniach jelit. W diagnozowaniu chorób jelit wykonuje się: USG jamy brzusznej, endosonografię, gastroprofil oraz kolonoskopię. Niekiedy istnieje potrzeba przeprowadzenia również badania radiologicznego czy badania flory bakteryjnej jelit. Obserwujemy uważnie regularność i stan wypróżnień, czy często pojawia się u nas uczucie pełności lub problemy z trawieniem. Jeśli zauważymy u siebie niepokojące objawy, wybierzmy się do lekarza, który po dokładnym wywiadzie zleci nam wykonanie, które-

goś z tych badań. Należy zawsze pamiętać, że jeśli objawy ze strony przewodu pokarmowego nawracają, mają duże nasilenie lub gdy mają charakter tzw. objawów alarmowych (wymioty, chudnięcie, krew w stolcu), konieczna jest konsultacja lekarska.

Choroby jelit — objawy najczęstszych dolegliwości. Istnieje bardzo wiele schorzeń, na które cierpią jelita. Wśród nich można wymienić: wrzodziejące zapalenie jelita grubego, chorobę Leśniowskiego-Crohna, celiakię czy zespół jelita drażliwego (IBS). Wszystkie te choroby łączone są z dysbiozą, czyli zaburzeniem płynnej pracy jelit, którą wywołuje zbyt mała ilość dobroczynnych bakterii, a zbyt duża tych złych.

JAKIE SYGNAŁY POWINNY NAS ZANIEPOKOIĆ?

Na pewno częste wzdęcia, biegunki, zaparcia, bóle brzucha, nudności czy zgaga. Pamiętajmy, że stres negatywnie wpływa na stan naszych jelit i równowagę mikrobiotyczną (czyli na dobre bakterie mieszkające w naszych jelitach). Dlatego warto wspomagać układ pokarmowy nie tylko dobroczynnymi bakteriami, ale również starać się zmniejszać napięcie emocjonalne.

Źródła: William Davis: „Dieta bez pszenicy”, „Zdrowie kryje się w jelitach”; Agata Lewandowska: „Dieta zdrowych jelit”.

Fot. Freepik.com

Międzypokoleniowe warsztaty „Polska w naszych sercach” w Kowalczukach

11 listopada w Filii Centralnej Biblioteki Samorządu Rejonu Wileńskiego w Kowalczukach miało miejsce pierwsze spotkanie w ramach projektu „Kowalczuki wczoraj i dziś — polskie ślady w historii wsi”.

Projekt ten ma na celu wspieranie oraz promocję polskiej tradycji, zwyczajów i obyczajów przodków, które od pokoleń są integralną częścią życia mieszkańców Kowalczuk.

Dzięki zaplanowanym spotkaniom i warsztatom uczestnicy będą mieli okazję poznać historię wsi Kowalczuki oraz losy polskich mieszkańców tych terenów na przestrzeni lat.

Realizację projektu zainaugurowały międzypokoleniowe warsztaty zatytułowane „Polska w naszych sercach”, które odbyły się właśnie z okazji Święta Niepodległości Polski. W warsztatach wzięli udział uczniowie klas II i IV Gimnazjum im. Stanisława Moniuszki, którzy podczas spotkania wykonali kotyliony, wspólnie zaśpiewali hymn Polski oraz otrzymali drobne upominki. Na zakończenie warsztatów wykonano pamiątkowe zdjęcie, a uczestnicy

Realizację projektu zainaugurowały międzypokoleniowe warsztaty zatytułowane „Polska w naszych sercach” Fot. organizatorzy

zostali zaproszeni na wspólny poczęstunek. Projekt realizowany jest dzięki wsparciu Instytutu Rozwo-

ju Języka Polskiego, finansowanego przez Ministra Edukacji.

Teresa Pristavka

Festiwal „Złota jesień” w Datnowie

10 listopada w Datnowie odbył VII Festiwal Kultury Polskiej „Złota jesień”.

Świętowano Dzień Niepodległości RP. Uroczystości rozpoczęto Mszą św. w kościele Objawienia Pańskiego Najświętszej Maryi Panny. Mszę św. w języku polskim odprawił ks. Jarosław Kalinowski z Kowna.

Licznie przybyłych gości z Polski, Łotwy i Litwy powitała Irena Duchowska.

Imprezę uświetniło przybycie burmistrz Giżycka Ewy Ostrowskiej, dyrektor Centrum Profilaktyki Uzależnień i Integracji Społecznej w Giżycku Wiolety Miedzianowskiej-Konopka, prezesa Koła „Wspólnota Polska” w Węgorzewie Wiesława Pietrzaka, prezesa kowieńskiego Oddziału ZPL Andrzeja Rymkiewicza, prezesa Oddziału ZPL Lauda, przed-

stawiciela Szlachty Laudańskiej Władysława Gosztowta, kierowniczki działu kultury w Datnowie przy Domu Kultury w Akademii Danguolė Špokienė i wielu innych zaszczytnych gości. Święteczne życzenia zebrany składala burmistrz Giżycka Ewa Ostrowska.

Podczas koncertu wystąpiły zespoły: Zespół Folklorystyczny „Trębaczewianie” (kier. Dorota Rabiniak, Trębaczew), „Belcanto” (kier. Urszula Wyszyńska-Zbróg, Giżycko), kapela „Trzcinicoki” (kier. Stanisław Marszałek, Trzcinica), Chór „Jutrzenka” (kier. Irena Ivanova, Rezekne), „Głosy serca” (kier. Katarzyna Łoszczyk, Węgorzewo), „Jezioranka” i „Lalusie” (kier. Jarosław Hajdukiewicz, Pikieliszki), „Kotwica” (kier. Andrzej Rymkiewicz, Kowno), „Issa” (kier. Waleria Wansewicz, Kiejdany). Koncert uwieńczyła wspólnie odśpiewana Rota.

Goście mieli okazję zwiedzić datnowską celę o. Stanisława, klasztor, wystawę przedstawiającą historię polskości rodaków z Kowna, Pojeście Piłsudskich, Wodokty i inne miejscowości. W Pojeści złożono białą-czerwoną wiązanek kwiatów na grobie fundatorki kościoła, babci Marszałka — Teodory z Butlerów Piłsudskiej.

Podczas spotkania integracyjnego w dużej sali hotelu Dom Greja w Kiejdanach swą twórczość z tomiku wierszy „Moja Słomianka” przedstawiła Irena Duchowska.

Projekt finansowany przez MSZ RP w konkursie „Polonia i Polacy za granicą 2024 — wydarzenia i inicjatywy polonijne” za pośrednictwem Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

kiejdany.org

Cena złota znów strzeliła w górę, ale na Litwie względny spokój

Aleksander Borowik

— Złoto zawsze łatwiej sprzedać niż kupić — starą jak świat prawdę mówi dla „Kuriera Wileńskiego” Žilvinas Leškevičius, dyrektor sieci Florinus, salonów sprzedaży cennych kruszców na Litwie.

Cena złota wzrosła w tym roku o blisko 30 proc., bijąc kolejne rekordy. Oznacza to, że można na nim zarobić więcej niż na ryzykownych akcjach na giełdzie. Dlatego nic dziwnego, że inwestycje w złoto wywołują taką gorączkę na rynku tych cennych kruszców.

ZŁOTO JEST, ALE PO PROSTU NA RAZIE GO NIE MA...

— Na dzień dzisiejszy nie mamy problemów z dostawą złota. Po prostu są okresowe przerwy w dostawie niektórych pozycji. Poszczególne rodzaje złotych sztabek są szybciej wykupywane niż inne, dlatego musimy je uzupełniać nowymi zamówieniami. Niektórzy klienci zawczasu rezerwują potrzebne im złoto, żeby tylko otrzymać ten rodzaj kruszcu — Žilvinas Leškevičius dzieli się z nami subtelnościami pracy na rynku metali szlachetnych.

POPULARNE I MONETY

— Największą popularnością cieszą się sztabki złota, które uznawane są za jedną z najbezpieczniejszych i najbardziej stabilnych inwestycji. Popularne są również inne towary inwestycyjne, takie jak monety i sztabki ze złota i srebra, platyny lub palladu. Złote i srebrne monety są cenne nie tylko ze względu na metale szlachetne, z których są wykonane, ale także ze względu na ich wartość kolekcjonerską — opowiada dyrektor Florinusa.

Na globalnym rynku znów rośnie popyt na złoto. Ceny sztabek wystrzeliły w górę, a cennego kruszcu zaczyna brakować w podażu „złotych” sklepów. Złoto skupują nie tylko indywidualni inwestorzy, ale także banki centralne.

■ Žilvinas Leškevičius, dyrektor sieci salonów jubilerskich Florinus Fot. arch. pryw. Ž.L.

NBP stawia na nowe zakupy złota, a Lietuvos bankas — „chomikuje”

Złoto staje się także bezpieczną lokatą kapitału dla banków centralnych poszczególnych państw. Narodowy Bank Polski ma już w skarbcu 420 t złota. „Oznacza to, że pod tym względem symbolicznie wyprzedziliśmy Wielką Brytanię” — poinformował prezes NBP Adam Glapiński.

W 2024 r. wartość aktywów ulokowanych przez Narodowy Bank Polski w kruszcu wzrosła o ok. 29 mld zł. W sumie całe zgromadzone przez Polskę złoto ma wartość ok. 130 mld zł.

Jako że cena złota ciągle rosła, to wzrosła również wartość złotych zapasów Banku Litewskiego. W ubiegłym roku były one już o 9 proc. większe i osiągnęły wartość 355 mln euro. Z oficjalnych danych Lietuvos bankasu za październik 2024 r. wynika, że Litwa dysponuje zapasem złota o wielkości 5,8 ton.

24.>>

Jak mówi, wielu numizmatyków odwiedza ich salony lub stronę internetową, dlatego szczególnie popularne są rzadkie monety.

Rozmówca dodaje, że diamenty i kamienie szlachetne cieszą się obecnie coraz większą popularnością wśród klientów, a opinia publiczna postrzega je jako długoterminową, cenną inwestycję, którą można inkrustować w biżuterii.

ROK SREBRA I SPECJALNE OKAZJE

— Warto też wspomnieć o rosnącym zainteresowaniu srebrem inwestycyjnym. Według prognoz ekspertów finansowych 2025 r. będzie Rokiem Srebrnym. Oczekuje się, że cena srebra wzrośnie aż o 43 proc, zaś złota o około 10,5 proc. — mówi Leškevičius.

Jaką wagę sztabek złota najczęściej wybierają klienci? Na to nie ma jednoznacznej odpowiedzi. Waga sztabki złota zależy od budżetu klienta.

— Inwestorzy zazwyczaj wybierają sztabki o masie 1 uncji, 50 g, 100 g lub większe. Ponadto sztabki złota są często kupowane jako prezenty na specjalne okazje. Zazwyczaj prezenty mają wagę 1 uncji (31,1035 g) lub mniejszą, np. sztabki złota o masie 1, 2,5, 5, 10, 20 g — opowiada Žilvinas Leškevičius i wyróżnia szwajcarskie sztabki złota firmy Green Gold, które cieszą się bardzo dużą popularnością jako prezenty z okazji chrzcin, zaręczyn, ślubów, komunii lub innych okazji.

PAMIĄTKA PO DZIADKU

W tym miejscu dyrektor podzielił się niedawnym przykładem. Pewna klientka miała wnuczkę i zdecydowała się podarować jej sztabkę zielonego złota. Zielone złoto jest stopem złota próby 585 i 750 oraz srebra, które dają razem dość intrygującą zielono-żółtą barwę, o masie 2,5 g.

Klientka wspomniała, że teraz córeczka jest jeszcze za mała na kolczyki czy pierścionek, ale gdy podrośnie, może udać się do jubilera, żeby z tej sztabki zrobił kolczyki lub pierścionek i będzie to pamiątka po dziadku.

Diamenty i kamienie szlachetne cieszą się obecnie coraz większą popularnością wśród klientów, a opinia publiczna postrzega je jako długoterminową, cenną inwestycję, którą można inkrustować w biżuterii **Fot. Freepik.com**

Niezwykle popularne są również złote monety 10-eurowe bite przez Watykan z okazji Sakramentu Chrztu.

REALIZACJA DO 14 DNI

Większość zamówień Florinus realizuje już następnego dnia — po otrzymaniu płatności. Ponadto większość produktów posiada w swoich salonach w kraju, dlatego można je w każdej chwili odebrać w sklepach w Wilnie, Kownie, Kłajpedzie i Szawlach.

— Jeśli nie posiadamy odpowiedniej liczby produktów, których szuka klient, to zamawiamy je ze Szwajcarii, u firmy Valcambi, którą Florinus reprezentuje na Litwie, Łotwie i w Bułgarii, tak więc dostawy metali inwestycyjnych odbywają się regularnie co kilka tygodni, więc w takich przypadkach klienci

muszą czekać do 14 dni — opowiada Žilvinas Leškevičius, dyrektor sieci salonów „Florinus”, firmy która działa już od 11 lat.

POLACY RÓWNIEŻ CHĘTNIE INWESTUJĄ W ZŁOTO

Zainteresowanie osób prywatnych widać także w Polsce. Najmniejsze, jednogramowe sztabki można kupić już za 380 zł. Najdroższe, ważące 250 g to wydatek rzędu 85 tys. zł. Polacy chętnie kupują także monety inwestycyjne, takie jak Wiedeński Filharmonik, Amerykański Orzeł, Kanadyjski Liść Klonowy, Britannia czy południowoafrykańskie Krugerrandy.

W przypadku złotej biżuterii jest ona obłożona podatkiem VAT. Zakupy złota zwolnione są z podatku, ale podlegają ewidencji, która ma przeciwdziałać praniu pieniędzy. ■

Gorączka złota w USA

Amerykańscy ekonomiści wskazują, że za uncję złota (ok. 311 g) trzeba już zapłacić 2,7 tys. dol. Z kolei specjaliści z Goldman Sachs szacują, że na początku przyszłego roku cena złota może skoczyć do 2,9 tys. dol. za uncję. „Wzrost ten wynikał z jego atrakcyjności jako bezpiecznego aktywa w czasach niepewności geopolitycznej i gospodarczej, ale także z powodu obniżek stóp procentowych w USA” — podkreślają eksperci Bloomberg. Ma to być także zabezpieczenie przed inflacją. Część Amerykanów chce dzięki sprzedaży złota nieco zarobić. Mieszkańcy Stanów Zjednoczonych przynoszą złotą biżuterię do jubilerów oraz lombardów i starają się wynegocjować jak najlepszą kwotę.

Słodkie knedle nadziewane serem

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego

„Dom pełen mięty”

Danie smaczne, a jednocześnie sposób na wykorzystanie niezjedzonych ziemniaków z obiadu, szybki obiad czy kolacja.

Składniki:

• 650 g ziemniaków • 1 jajko • mąka pszenna • 1 łyżka mąki ziemniaczanej • 300 g twarogu półtłustego • 2 łyżki cukru • 1 łyżeczka cukru waniliowego • 2 łyżki jogurtu naturalnego lub śmietany • sól

Wykonanie:

Ziemniaki obrać, umyć i ugotować w osolonej wodzie, można wykorzystać ziemniaki z poprzedniego dnia, które zostały nam z obiadu.

Zimne ziemniaki zmielić lub przetrzeć przez praskę, przełożyć do miseczki, wyjąć 1/4 ziemniaków i w to miejsce wsypać mąkę pszenną, dodać mąkę ziemniaczaną, jajko i zagnieść ciasto na knedle. Ser zmielić tak jak ziemniaki, dodać cukier i cukier waniliowy i dokładnie wymieszać.

Z ciasta formować placki, nadziewać serem i zlepić, tworząc okrągłe knedle, układać je na deseczce posypanej mąką. W dużym

Knedle nadziewane serem, to typowe knedle przygotowane z gotowanych ziemniaków, nadziane twarogiem na słodko.

Fot. autorka

garnku zagotować wodę z dodatkiem soli, gdy zacznie wrzeć — wrzucać knedle tak, aby woda nie przestała się gotować, gdy knedle wypłyną na wierzch, zmniejszyć grzanie i wolno gotować 5 minut. Do sera, który nam zostanie z na-

dzienia, dodać jogurt, lub śmietanę i wymieszać. Knedle wyjąć na talerz, na wierzch wyłożyć porcję sera z jogurtem, można ozdobić świeżymi owocami lub owocami z syropu. Z porcji tej wyszło 18 średnich knedli. ■

Rozgrzewająca i smaczna zupa zagraj

Biedna zupa, czyli zagraj, od dawna gości na polskich stołach, ma różne nazwy, jest bardzo prosta, smaczna i rozgrzewająca w czasie zimnych dni.

Nie potrzeba do niej dużo produktów, mimo swojej prostoty, zupa ta często gości w nie jednym domu.

Składniki:

• 1 marchew • 1 pietruszka • 1 cebula • kawałek selera • 4-5 ziemniaków • 1/2 szklanki mąki i 1 łyżka • 1 liść laurowy • łyżka smalcu • sól • pieprz • gałka muszkatołowa • 1 łyżeczka majeranku

Wykonanie:

Marchew, pietruszkę, seler obrać, umyć i przekroić, zalać wodą i zagotować, zmniejszyć grzanie. Ziemniaki

Fot. autorka

obrać, umyć, pokroić w kostkę i wrzucić do zupy, dodać sól, pieprz do smaku i liść laurowy. Gdy ziemniaki się gotują, zrobić zacierki tzn. zanieść ciasto z 1/2 szklanki mąki i trochę wody, musi być dosyć twarde i zetrzeć je do zupy na tarce jarzynowej o dużych otworach, można dodać jajko, ale ta zupa jest wersją biedną. Cebulę obrać pokroić w kostkę i przesmażyć ją na złoty kolor na smalcu, następnie przełożyć do zupy, a na pozostały tłuszcz wsypać łyżkę mąki i zrobić złotą zasmażkę, dolać trochę zupy i wlać do garnka. Zupę doprawić majerankiem i zetrzeć trochę gałki muszkatołowej, dodać pieprzu i jeśli trzeba soli. ■

[illegible]

– 26 – jak zwykle.

Cześć! Proponuję wykonanie balonowego kłowna, który będzie dobrym przyjacielem na listopadowe wieczory, słoty i wiatrzyska.

Balonowy clown!

Potrzebne materiały:

- kolorowe kartki z bloku technicznego (na nich będziecie rysowali kontury balonów),
- klej, nożyczki,
- szablony kapeluszy i muszek,
- kolorowy papier,
- serpentyny (ewentualnie wąskie wstążki),
- flamastry,
- patyki od balonów,
- kredki, ołówek.

WYKONANIE:

Wycinacie kontur balonika.

Rysujecie kształty kapelusza i muszki, a następnie wycinacie je.

Następnie balon przekształca się w twarz kłowna, wycinając poszczególne elementy twarzy z kolorowego papieru lub rysując je flamastrami i następnie przyklejając do balonu.

Kiedy twarz jest już gotowa, ozdabiacie kapelusz i muszkę w dowolny sposób: np. figurami geometrycznymi wyciętymi z kolorowego papieru, serpentynami.

Kapelusz i muszkę przyklejacie do balonowej twarzy.

Teraz tylko umieścicie balonowego kłowna na patyczku i już jest!

Tyle lądów do odkrycia!

Gdy profesjonaliści przybliżają wiedzę w odpowiedni sposób, odkrycia są przyjemniejsze. Jeśli jesteście ciekawi wyjątkowych postaci, które wpłynęły na kształt nauki a także świata, koniecznie zajrzyjcie do serii „Wielcy i sławni” wydawnictwa Prószyński i S-ka. Tu znajdziecie nie tylko ciekawostki dotyczące wybitnych naukowców, ale też możecie ich poznać. Kto wie, może będą Waszym wyjątkowym wzorem do naśladowania... Książka Megan Stine „Kim była Maria Skłodowska-Curie?” przedstawia sylwetkę i dokonania tej wyjątkowej kobiety-naukowca, wybitnej Polki. Na korzyść Skłodowskiej-Curie przemawia fakt, że została ona pierwszym człowiekiem, który otrzymał dwie nagrody Nobla! To niesamowite wyróżnienie otrzymała za swą ciężką pracę i wielkie odkrycia. A jak to dokładnie się stało? Wszystkiego dowiecie się właśnie z tej książki.

Jak to z pomarańczą było...

Ojczyzną pomarańczy jest **Daleki Wschód**. Około X wieku z pomarańcz znano w Europie jedynie ich kwaśną odmianę, pochodzącą z Indii. Słodkie pomarańcze trafiły na nasz kontynent dopiero w początkach **XVI wieku** dzięki Portugalczykom, którzy przywozili je do Lizbony z Chin południowych. W dobie Renesansu zaczęto również przyozdabiać drzewami pomarańczowymi wielkopańskie rezydencje. **W XV stuleciu** pojawiły się one na wybranych stołach Polaków, jako dodatki do potraw. Można się tego dowiedzieć czytając rachunki miasta Lwowa z początków XV wieku. Sto lat później na dworze Zygmunta I dodawano pomarańcze do pieczeni.

Początkowo import odbywał się drogą lądową — przez Norymbergę i Wrocław albo Wenecję, Wiedeń i Ołomuniec. Dopiero w drugiej połowie **XVI wieku** hiszpańskie i portugalskie pomarańcze zaczynają przybywać do nas na okrętach wiozących towary z Lizbony do Gdańska.

Pomarańczy było znacznie mniej niż cytryn, a mianowicie po parę sztuk podawanych „wyłącznie na stół króla i to przy specjalnych uroczystych okazjach”. Pomarańcze rozpowszechniali w Polsce jezuici zyskując nimi przychyłność dobrodziejów zakonu. Piętnował to w

1590 roku anonimowy przeciwnik Towarzystwa Jezusowego stwierdzając z oburzeniem: „Przywożą do nas jabłka hiszpańskie, nieznane naszym przodkom, słodkie i piękne: ich barwa, zapach, smak jest taki, że zdają się być dopiero co zerwane z drzewa. Dobrze wiemy, ile zepsucia wprowadziły do naszej ojczyzny te hiszpańskie i włoskie przysmaki, jak bardzo zaszkodziły tężyźnie i prostocie obyczajów”.

Dzisiaj dobrze wiemy, że to nieprawda i prawdą być nie może, a pomarańcze są słodkie, smaczne i pachnące!

JOJO

Jojo składa się ze sznurka i kuleczki, ciężarka.

Jojo najprawdopodobniej pochodzi z Chin, a w Grecji znano je już ponad 2 tys. lat temu i stamtąd trafiło zapewne do reszty Europy.

Szczyt popularności jojo przypada na koniec **XVIII wieku**.

Dzisiaj trochę zapomniane, ale warto uwagi. To naprawdę bardzo fajna zabawka!

Polamańce językowe

No, odważni, do dzieła! Zróbcie zawody, którzy z Was bezbłędnie i najszybciej wyrecytuje 3 razy z rzędu wierszyk o bąku?!!!

Spadł bąk na strąk,

a strąk na pąk.

Pękł pąk, pękł strąk,

a bąk się złąkł.

Listopadowe dłuuuugie i ciemne wieczory potrafią naszą wyobraźnię czasami wystraszyć. I takim straszakiem może być nietoperz, który jest bardzo ciekawym i wyjątkowym zwierzęciem.

Nietoperze

ULTRADŹWIĘKI. Piski nietoperza (ultradźwięki) można usłyszeć w letni wieczór i nie jest to sygnał, że krwiożerczy wampir szuka Waszej szyi! To głodny, latający ssak chce zjeść kolację. Człowiek słyszy tylko część jego krzyków, ponieważ druga część jest niesłyszalna dla ucha człowieka.

ECHOLOKACJA. Polega ona na tym, że dźwięk odbija się od ciała owada i jest wyłapywany przez ucho nietoperza. Mózg analizuje informacje o wychodzącym i powracającym dźwięku i latająca mysz już wie, gdzie jest kolacja! Aby „echolokować”, trzeba wydawać ultradźwięki. Niektóre nietoperze posługują się dźwiękami o częstotliwości 210 tysięcy drgań na sekundę (człowiek — 12-18 tysięcy). Nietoperz „mówi” (czyli młaska) językiem, a piski wydostają się z jego pyszczka przez szparę między wargami. Nietoperze owocożerne nie posługują się ultradźwiękami, bo za owocami nie trzeba się uganiać.

CO MA WSPÓLNEGO ŁÓDŹ PODWODNA Z NIETOPERZEM? Człowiek wykorzystał doświadczenia zwierząt budując urządzenia służące do echolokacji, np. sonary w łodziach podwodnych, batyskaf i na statkach rybackich oraz aparat do badania USG (ultrasonografia) pozwalający zajrzeć za pomocą ultradźwięków do wnętrza naszego ciała.

6.45 Studio Wilno
7.05 S. anim. „Różowy Słoń odkrywa świat”
7.15 S. anim. „Agatka”
7.25 Tyci encyklopedia Bzyka
7.30 Pięknie przyprowiana
7.50 Przepis dnia
7.55 Kuchenne recepty
8.20 Zakochaj się w Polsce
8.40 Klub u redaktorów
9.35 S. „Sześć sióstr”
10.35 Gra słów
10.55 Słowni polsko@polski
11.20 S. anim. „Różowy Słoń odkrywa świat”
11.35 Baśnie i bajki polskie
11.50 Kultowe rozmowy
12.10 S. „Leśniczówka”
13.00 Info Wilno
13.05 Litwa nieoczywista
13.20 Panorama litewska
12.30 Szansa na sukces
14.20 „Jakiego koloru jest miłość?” film dok.
15.15 Notacje
15.25 Raport naukowy
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 S. anim. „Różowy Słoń odkrywa świat”
17.20 S. anim. „Agatka”
17.30 Baśnie i bajki polskie
17.45 S. „Blondynka”
18.30 Świadectwo
18.45 Strona po stronie
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Niezwykłe miejsca
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Korona królów”
21.30 S. „Leśniczówka”
21.50 Kultowe rozmowy

22.15 Zakochaj się w Polsce
22.40 Litwa nieoczywista
23.00 Na sygnale
23.45 Info Wilno
00.05 Studio Wilno
00.25 Świadectwo
00.35 Strona po stronie

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.40 S. „Doktor Martin”
11.30 S. „Ostatni ślad Berlina”
12.15 Euromaxx
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 „Anthony Bourdain. Części nieznanne”
13.45 Momenty „Festiwali Piosenki 2024”.
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.25 S. „Górski lekarz”
17.10 S. „Dziedzictwo”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 (Nie)emigranci
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Nierozwiązane kontrowersje historyczne”
22.30 Wiadomości rowerowe
23.00 S. „ Fargo”
23.50 S. „Wikingowie”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Jesteś dla mnie najpiękniejsza”
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Krwa-we kwiaty”
12.00 Wiadomości
13.00 Pani chłopka
14.00 S. „Moja mała”

15.00 S. „Kakao”
16.00 Kto tu jest?
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Będzie wszystkiego
21.00 S. „Poważne sprawy”
21.30 Wiadomości
22.30 „Tożsamość” thriller
00.50 S. „L.A.’s Finest”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 Historie rzeczy
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 forum LRT
8.30 Wiara i życie
9.00 Dzień dobry Litwo
11.30 Co jest lepsze, sąsiedzie?
12.00 S. dok. „Spowiedź diabła. Zaginione taśmy Eichmanna”
13.00 „Odblaski”
13.30 „Uwaga! Szukamy sztuki”
14.00 Dajmy czadu!
15.05 Sezon zdrowia
15.35 S. „Doktor Martin”
16.20 S. „Serce kraju”
17.05 Euromaxx
17.20 „Dzień dobry, Litwo”
19.30 „Południowa Hiszpania z góry” film dok.
20.25 Wizjonerzy
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Elsa z Gillii (z reprezentacją dźwiękową)” dramat
23.20 Odblaski
23.50 Wizjonerzy

6.00 S. „Kobiety kłamią lepiej”
6.30 „Gwiazdki gwiazd”
8.00 TV pomoc
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Marzenia o wolności”
12.00 Świeże pomysły z LIDL

12.02 S. „Chłopak”
14.00 S. „Kopalnie pasji”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 Świeże pomysły z LIDL
16.32 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 S. „Mia-sto czy wieś”
21.00 S. „Kobiety kłamią lepiej”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 Świeże pomysły z LIDL
22.32 „Zwierzęta Ameryki” dramat
01.00 S. „Rezydenci”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.30 S. „Wojny glin. Kijów”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „MacGyver”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Świeża krew”
13.30 „Zasady mojej kuchni”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „MacGyver”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „Zabój-cza broń”
20.00 „Wojny kupujących”
20.30 „Ale numer!”
21.00 „Z podniesionym czołem 3. W imię sprawiedliwości” film fab.
22.55 „Przemytnik” dramat

5.30 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 Pyszne życie
8.00 S. „Otwarty cel”
9.00 S. „Real-na mistyka”
10.00 S. „Aleksandra”
11.00 S. „Stary”
12.30 Sen na

kwadracie
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Grzechy obcych”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Zabiorę twoją rodzinę”
21.25 S. „Aleksandra”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.40 S. „Coroner”
7.30 S. „Cobra 11”
8.30 „Ostrożnie – rodzina!”
9.00 „Egązas dugnas”
9.30 „Magazy-nowe wojny”
10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00 „Moją miłością jest kwarantanna”
12.00 „Mistrz kulinarny”
13.00 „Czynnik strachu”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Chicago Fire”
16.00 S. „Coroner”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Moją miłością jest kwarantanna”
20.00 „Jeden śmiech”
21.00 „The King’s Man: Pierwsza misja” film fab.
23.40 S. „Bosch”

6.00 S. „Niewinni”
7.00 S. „Czarownica”
8.00 S. „Wróżka”
8.30 S. „Ślepa”
9.00 S. „Yargi”
10.00 S. „Major Crimes”
11.00 S. „Specjaliści”

12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Partnerki”
15.00 S. „Anupamaa”
16.30 S. „Obiecany”
17.00 S. „Wróżka”
17.30 S. „Ślepa”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Doktor House”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 „Morderstwa w Midsomer”
22.55 „Historia łodzi”
01.25 S. „Praktykantka”

06.05 S. „Dziedzictwo”
06.55 „Info Poranek”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Kościół z bliska”
09.00 S. „Akcja 38”
09.50 S. „Ranczo”
10.45 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Magazyn Rolniczy”
14.00 S. dok. „Najpiękniejsze krajo-brazy świata”
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 S. „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akcja 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”

22.05 S. „Nieznajoma”
23.05 „Magazyn Ekspresu Reporterów”
00.10 „W duchu niezależności” film dok.

07.10 „Muzyczne poranki”
07.20 EnergaCAME-RIMAGE 2024
07.40 „Tamte lata, tamte dni”
08.20 „Dzika Muzyka”
09.00 „Podróże z historią”
09.40 „Informacje kulturalne”
10.05 S. „Modrzejewska”
11.35 „Człowiek z Rio” film fab.
13.45 „Portrety”
14.50 „Dobry tytuł”
15.30 „Akcja pod Arsenałem” dramat
17.20 S. „Modrzejewska”
18.55 „Wydarzenie aktualne”
19.40 „Kapelmistrze Dzika Muzyka: film muzyczny”
20.40 „EnergaCAME-RIMAGE 2024”
21.00 „Szklana menażeria” spektakl
23.05 „Miara człowieka” dramat
02.10 „Kino według Godarda” film dok.

07.00 „Panorama”
07.35 „Pozyteczni.pl”
08.00 „Kuchenne recepty”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Wynalazki na medal”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 S. „Ranczo”
15.10 „Hala odlotów”
16.00 „Zagadki zwierzogromadki”
16.10 „Zwierzątki Czytaki”
16.30 „Program

informacyjny”
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.15 „Akcent Wschodni”
19.45 „Panorama”
20.10 „Wilnoteka”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Ojciec Mateusz”
23.05 „Lubię wracać tam, gdzie byłem” film dok.
00.10 „Panorama”

08.00 „Był taki dzień”
08.05 „Spór o historię”
08.30 „Flesz historii”
08.45 „Białoczerwoni”
09.00 S. „Stulecie Winnych”
09.50 „Polska i świat z historią w tle”
10.05 „Niezwyczajne historie z pocztówek”
10.15 „Historia Polski”
11.10 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.30 „Polska i świat z historią w tle”
11.50 „Na ratunek Notre Dame” film dok.
12.45 „Wojownicy czasu”
13.15 S. „Zmiennicy”
14.10 „Tętno pierwotnej puszczy” film dok.
14.40 „Życiodajne rzeki Półwyspu Iberyjskiego” film dok.
15.30 „Był taki dzień”
15.35 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
15.40 „Polskie Parki Narodowe”
16.05 „Polacy na morze”
16.30 S. „Korona królów”
16.55 „Z Historią na Ty”
17.15 „Sensacje XX wieku”

18.05 „Błękitna Armia 1917/1919” film dok.
19.10 „Niezwyczajne historie z pocztówek”
19.25 „Było, nie minęło”
19.50 S. „Stulecie Winnych”
20.35 „Polskie 100 lat”
21.00 „Emisariusz” film dok.
21.55 „Marsylski łącznik” film fab.
00.05 „Miejsce z historią”

00.00 Ukryci w łonie Matki
00.30 Polonia
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Nędzarz i madame
08.05 Dziewica Orleańska wg. Jana Matejki
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Drogą ks. Bosco
10.00 Papież Polak do Rodaków
10.15 Słowo życia
10.20 Święty na każdy dzień
10.25 Burza w Okręgu Krakowskim
11.00 Informacje dnia
11.15 Jak my to widzimy z daleka widać lepiej
11.45 Zew natury
12.05 Mocni w Wierze
12.35 Słowo życia
12.40 Ma się rozumieć
12.50 Święty na każdy dzień
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Pastuszek
14.05 Zostawić ślad...

14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Ulmowie. Świadek sprawiedliwych
16.00 Sybiraczka
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Jestem mamą
17.25 Przyroda w Obiektywie
17.40 Zdrowie z Bożej Apteki
17.55 Robi
18.10 Prosto o gospodarce
18.30 Zostań Żołnierzem RP
18.45 Muzyczne chwile
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Każdy ma-luch to potrafi
20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Dom Nadziei
23.25 Bawer Moja Walka

7.00 Fani czterech kółek
10.00 Łowcy klasyków
12.00 Łowcy staroci
14.00 Ocalić dom
19.00 Jak to jest zrobione?
19.30 Jak to działa?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Gorączka złota: złoty szlak
23.00 Zabójcze łowienie
00.00 Nagi instynkt przetrwania

TVP
WILNO

7.05 Zwierzaki Czytali
7.20 S. anim. „Przygody Kota Filemona”
7.30 Moda na rodzinę
7.55 W kotle historii
8.20 Magiczne Podhale z Sebastianem Karpiem Butecką
8.45 Hashtagi tygodnia
9.35 S. „Sześć sióstr”
10.35 Gra słów. Krzyżówka
11.00 Słownik polsko@polski
11.25 Zwierzaki Czytali
11.40 Tyci encyklopedia Bzyka
11.45 Kultowe rozmowy
12.10 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
12.35 S. „Leśniczówka”
13.00 Info Wilno
13.05 Unia kulinarna
13.20 Czas na przebój
14.20 Va Banque
14.45 Miłość i muzyka
15.25 Jak to działa
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Zwierzaki Czytali
17.25 Alchemik
17.40 S. „Dziewczyny ze Lwowa”
18.25 Reportaż TVP Wilno
18.35 Tygiel
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Polacy Świata
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
21.30 S. „Leśniczówka”
21.50 Kultowe rozmowy
22.15 Magiczne Podhale z Sebastianem Karpiem Butecką
22.40 Unia kulinarna
23.00 S. „Na sygnale”
23.50 Info Wilno
00.05 Studio Wilno
00.25 Pożyteczni.pl

LRT | **TV**

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, **7.00**, **7.30**, **8.00**, **8.30** Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.40 S. „Doktor Martin”
11.30 S. „Ostatni ślad Berlina”
12.15 Euromaxx
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 „Anthony Bourdain. Części nieznanie”
13.45 Momenty „Festiwali Piosenki 2024”.
14.00, **15.00**, **16.00**, **16.30** Wiadomości
14.20, **15.15** Dzień dobry Litwo
16.25 S. „Górski lekarz”
17.10 S. „Dziedzictwo”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Więć gdzie dalej?
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Litwa przemawia
22.30 Wiadomości rowerowe
23.00 S. „Fargo”
23.55 S. „Wikingowie”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Jesteś dla mnie najpiękniejsza”
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Krwawe kwiaty”
12.00 Wiadomości
13.00 Pani chłopka
14.00 S. „Moja mała”
15.00 S. „Kakao”
16.00 Kto tu jest?
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Szeszki 20
21.00 S. „Poważne sprawy”
21.30 Wiadomości
22.30 „Nowa zemia” thriller
00.40 S. „L.A.'s Finest”

LRT | **PLUS**

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 (Nie)emigranci
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Nierozwiązane kontrowersje historyczne
8.30 Drogi
9.00 Dzień dobry, Litwa
11.30 „Pahonia”
12.00 „Południowa Hiszpania z góry” film dok.
13.00 O świcie X
13.30 Euromaxx
14.00 „Taniec Gauthiera. Siedem grzechów” spektakl
15.35 S. „Doktor Martin”
16.20 S. „Serce kraju”
17.05 Euromaxx
17.20 Dzień dobry, Litwo
19.30 Północna Hiszpania z góry”
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Muzyczna podróż z Elżbietą Liepą Dvarionaite
22.00 Scena LRT PLUS
22.10 Koncert
23.30 Uwaga! Szukamy sztuki

6.00 S. „Kobiety kłamią lepiej”
6.30 S. „Miało czy wieś”
8.00 TV pomoc
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Marzenia o wolności”
12.00 Świeże pomysły z LIDL
12.02 S. „Chłopak”
14.00 S. „Kopalnie pasji”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 Świeże pomysły z LIDL
16.32 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Show dobrego wieczoru”

21.00 S. „Kobiety kłamią lepiej”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 Świeże pomysły z LIDL
22.32 „Need For Speed” dramat
01.10 S. „Rezydenci”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.30 S. „Wojny glin. Kijów”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „MacGyver”
11.30 „CSI. Miami”
12.30 S. „Świeża krew”
13.30 „Zasady mojej kuchni”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „MacGyver”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „Zabójcza broń”
20.00 „Wojny kupujących”
20.30 „Ale numer!”
21.00 „U571” film fab.
23.20 „Z podniesionym czołem 3. W imię sprawiedliwości” film fab.

lrytas.tv

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 W cieniu mężczyzn
8.00 S. „Otwarty cel”
9.00 S. „Realna mistyka”
10.00 S. „Aleksandra”
11.00 S. „Stary”
12.30 Jestem wnioskodawcą
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Grzechy obcych”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda

18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Zabiore twoją rodzinę”
21.25 S. „Aleksandra”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.40 S. „Coroner”
7.30 S. „Cobra 11”
8.30 „Ostrożnie – rodzina!”
9.00 „Na jednym końcu haczyk”
9.30 „Wojny magazynowe”
10.00 „Jeden śmiech”
11.00 „Moją miłością jest kwarantanna”
12.00 „Mistrz kulinarny”
13.00 „Czynnik strachu”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Chicago Fire”
16.00 S. „Coroner”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Moją miłością jest kwarantanna”
20.00 „Jeden śmiech”
21.00 „Nagła śmierć” dramat
22.45 S. „Maltese: Na tropie mafii”
23.55 S. „Bosch”

6.00 S. „Niewinni”
7.00 S. „Czarownica”
8.00 S. „Wróżka”
8.30 S. „Ślepa”
9.00 S. „Yargi”
10.00 S. „Major Crimes”
11.00 S. „Specjaliści”
12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Partnerki”
15.00 S. „Anupamaa”
16.00 S. „Obiecany”
17.00 S. „Wróżka”
17.30 S. „Ślepa”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Doktor House”
20.00 S. „Prawo

i porządek"

21.00 „Morderstwa w Midsomer”**00.50** S. „Praktykantka”**06.05** S. „Dziedzictwo”**06.55** „Info Poranek”**08.00** „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”**08.30** „Rodzina (nie od) święta”**09.00** S. „Akcja 38”**09.45** S. „Ranczo”**10.45** S. „Komisarz Alex”**11.40** S. „Ojciec Mateusz”**12.35** S. „Korona królów. Jagiellonowie”**13.10** „Agrobiznes”**13.40** „Rok w ogrodzie Extra”**14.00** S. dok. „Najpiękniejsze krajo-brazy świata”**15.00** S. „Wichrowe wzgórze”**15.55** „Jaka to melodia?”**16.35** „Gra słów. Krzyżówka”**17.05** S. „Dziedzictwo”**18.00** „Teleexpress”**18.20** „Jaka to melodia?”**18.55** S. „Klan”**19.25** „Reporterzy”**19.45** S. „Akcja 38”**20.30** „Program informacyjny 19.30”**20.55** „Pytanie dnia”**21.30** S. „Korona królów. Jagiellonowie”**22.05** „La La Land” musical**00.20** „Przebiegła gra” film akcji**07.15** „Muzyczne poranki”**07.35** „Tamte lata, tamte dni”**08.15** „Dzika Muzyka”**08.55** „Podróż z historią”**09.35** „Poczet

świrów polskich”

10.05 S. „Modrzejewska”**11.45** „Akcja pod Arsenalem” dramat**13.30** „KapelMi-strze Dzika Muzyka”

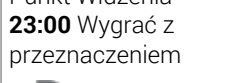
film muzyczny

14.30 „EnergaCAME-RIMAGE 2024”**15.00** „Awatar, czyli zamiana dusz” film TVP**16.15** „Czarny Piotruś” komedia**17.55** S. „Modrzejewska”**19.30** Informacja kulturalne**19.50** „Reżyserzy”**20.40** „EnergaCAME-RIMAGE 2024”**21.00** „Turysta” dramat**23.10** „Legenda Rocka”**00.25** Informacja kulturalne**07.00** „Panorama”**07.35** „Prywatne życie zwierząt”**08.00** „Okrasa łamie przepisy”**08.30** „Pytanie na śniadanie”**12.10** „Wilnoteka”**12.30** S. „Barwy szczęścia”**13.00** „Gość Poranka”**13.25** S. „Ojciec Mateusz”**15.05** „Lubię wracać tam, gdzie byłem” film dok.**16.05** „Rodzina Treflików”**16.30** „Program informacyjny”**17.00** S. „Korona królów. Jagiellonowie”**17.30** S. „Barwy szczęścia”**18.00** „Teleexpress”**18.20** „Gra słów. Krzyżówka”**18.50** „Teleexpress Extra”**19.15** „Polki w Gruzji”**19.45** „Panorama”**20.10** „Kieru-

nek Zachód”

20.30 „Program informacyjny 19.30”**20.55** „Pytanie dnia”**21.25** S. „O mnie się nie martw”**23.15** „Studio w kontakcie”**00.10** „Panorama”**08.00** „Był taki dzień”**09.00** „Arsenał. Magazyn militarno”**09.25** „Życie to ruch” film dok.**09.35** „Było, nie minęło”**10.00** S. „Stulecie Winnych”**10.45** „Norwid” film dok.**11.05** „Historia Polski”**12.10** „Encyklopedia II wojny światowej”**12.40** „Szlakiem Lubelskich Sztetli”**12.45** S. dok. „Wszystkie kolory świata”**13.35** „Historia kuchni polskiej”**14.25** S. „Zmiennicy”**15.20** „Historia polskiego sportu”**16.10** „Prasa donosi”**16.15** S. dok. „Cztery strony świata”**17.05** „Polacy na morze”**17.30** S. „Korona królów”**17.55** „Z Historią na Ty”**18.15** „Sensacje XX wieku”**19.00** „Polska i świat z historią w tle”**19.35** „Wyspiański Kraków” film dok.**20.25** „Fake czy historia?”**21.15** S. „Stulecie Winnych”**22.00** „Paleta dziejów”**22.15** S. dok. „Kroniki Hitlera”**23.05** „Śladami Potopu” film dok.**23.55** „Światło i szkło”**00.10** S. dok. „Droga do triumfu”**01.00** „Sensacje XX wieku”**00.30** Trufle w Polsce**01.00** Słowo życia**01.05** Świat w obrazach**01.10** Informacje dnia**01.30** Zostań Żołnierzem RP**01.50** Święty na każdy dzień**01.55** Poczet Wielkich Polaków**02.00** Anioł Pański**02.05** Ma się rozumieć**02.15** Rozmowy niedokończone**03.25** Święty na każdy dzień**03.30** Każdy ma-luch to potrafi**03.45** Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci**04.00** Informacje dnia**04.20** Różaniec**04.50** Myśląc Ojczyzna**05.00** Apel Jasnogórski**05.20** Informacje dnia**05.40** Polski Punkt Widzenia**06.00** Prosto o gospodarce**06.20** Jestem mamą**06.35** Odpowiedzialni za Kościół**07.00** Obrona Cisnej**07.25** Żołnierz Niezłomny Kościoła**08.35** Zdrowie z Bożej Apteki**08.55** Poczet Wielkich Polaków**09.00** Informacje dnia**09.15** Polski Punkt Widzenia**09.35** Każdy ma-luch to potrafi**09.50** Słowo życia**10.00** Muzeum 303**10.30** Sanktu-aria polskie**10.50** Święty na każdy dzień**11.00** Audienca Generalna Ojca Świętego Franciszka z Watykanu**11.50** Muzyczne chwile**12.00** Jezusie, ulituj się nad nami!**12.25** Jestem mamą**12.40** Prosto o

gospodarce

13.00 Anioł Pański**13.03** Informacje dnia**13.20** Powrót i Odnowa**14.00** Podha-łański Ogień**14.30** Msza święta z Jasnej Góry**15.20** Muzyczne chwile**15.30** Stanisław Kulon świadek Sybiru**16.00** Piloci. Bia-łoczerwoni z Dębina**16.50** Ma się rozumieć**17.00** Informacje dnia**17.10** Na zdrowie**17.30** Sokolnik**18.00** Po stro-nie prawdy**18.55** Poczet Wielkich Polaków**19.00** Anioł Pański**19.05** Informacje dnia**19.15** Rozmowy niedokończone**20.25** Święty na każdy dzień**20.30** Opowieści biblijne – historie animowane z Nowego Testamentu**21.00** Informacje dnia**21.20** Różaniec**21.50** Myśląc Ojczyzna**22.00** Apel Jasnogórski**22.20** Informacje dnia**22.40** Polski Punkt Widzenia**23.00** Wygrać z przeznaczeniem**7.00** Fani czterech kółek**9.00** Jak to jest zrobione?**10.30** Skarby z szopy**12.00** Łowcy staroci**18.00** Fani czterech kółek**19.00** Jak to jest zrobione?**19.30** Jak to działa?**20.00** Łowcy staroci: renowacje**21.00** Samochód marzeń**23.00** Zabójcze łowienie**00.00** Nagi instynkt przetrwania

TEATR • WIERSZALIN •
POLSKA

TAŃCZYĆ KONRADA

PROGRAM WYDARZEŃ

„Tańczyć Konrada” na Wileńszczyźnie

Filia UwB w Wilnie 20·XI·2024 r.

17:00 Prof. dr hab. Jarosław Ławski - "Dziady":
wyobraźnia poety, słowo, wizja teatralna.

17:30 „Dziady - Noc Druga” Teatru Wierszalin
- projekcja Teatru Telewizji TVP. Po
projekcji spotkanie artystów z widzami.

Ratusz Wileński 21·XI·2024 r.

18:00 Wernisaż wystawy fotograficznej
Magdaleny Rybik „Tańczyć Konrada”

19:00 Koncert fortepianowy muzyki F.Chopina
w wykonaniu Aleksandry Świąt

Sala Teatr. Uniwersytetu Wileńskiego 22·XI·2024 r.

18:00 Spektakl teatralny „Tańczyć Konrada”

19:30 Spotkanie artystów z widzami

Sala Teatr. Uniwersytetu Wileńskiego 23·XI·2024 r.

18:00 Spektakl teatralny „Tańczyć Konrada”

19:30 Spotkanie artystów z widzami

Pałac Balińskich w Jaszczarach 24·XI·2024 r.

14:00 Koncert fortepianowy muzyki F.Chopina
w wykonaniu Aleksandry Świąt

Centrum Kultury w Solecznikach 24·XI·2024 r.

16:00 Wernisaż wystawy fotograficznej
Magdaleny Rybik „Tańczyć Konrada”

17:00 Spektakl teatralny „Tańczyć Konrada”

18:30 Spotkanie artystów z widzami

www.wierszalin.pl

PARTNERZY PROJEKTU „TAŃCZYĆ KONRADA NA WILEŃSZCZYZNIE”

Ministry of Culture and National Heritage
Republic of Poland

Projekt „Tańczyć Konrada na Wileńszczyźnie” finansowany jest przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Rzeczypospolitej Polskiej w ramach programu „Kulturalna inspiracja”

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu.

Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

Skupujemy różnego rodzaju lasy, mogą być młode lub wycięte. Tel. +37066685855

POZNAJMY SIĘ

Kawaler, 48 lat, pozna kobietę do stałego związku. Tel. 0048 509 758 058

Koncert Jubileuszowy Bożeny Krasilowej

Goście koncertu:

Katarzyna Zvonkuvienė

Orkiestra akordeonowa "Ad Libitum"

Studio Tańca "Modus Dance"

**3 grudnia 2024
godz. 18:30
Dom Kultury Polskiej w Wilnie
ul. Naugarduko 76
Bilety do nabycia w Bilietai.lt**

KURIER WILEŃSKI
DZIAŁ REKLAMY I OGŁOSZEŃ
Wilno, Birbynių 4A, 2 piętro, 10 gabinet,
tel./faks. 85 260 84 44, e-mail: reklama@kurierwileński.lt
Zapraszamy w godz. 8.00 - 16.30 (w dniach pracy)

Filia Centralnej Biblioteki
Samorządu Rejonu Wileńskiego
we wsi Kowalczuki
zaprasza na spotkanie pokoleń

„Bo wszyscy Polacy - to jedna rodzina“

22 listopada, godz. 14.00
ul. Margių 1, w. Kowalczuki

Dofinansowano przez
Instytut Rozwoju Języka
Polskiego ze środków
Ministra Edukacji

WILNO:
**ŚCIEŻKAMI ELIZY ORZESZKOWEJ
I JÓZEFA KRASZEWSKIEGO**

**WYCIECZKA EDUKACYJNA
PRZEWODNICZKA: ANNA ADAMOWICZ
24-11-2024 // 12:00**

**OBOWIĄZUJE REJSTRACJA: POLSKIDOM.LT
ORGANIZATOR: DOM KULTURY POLSKIEJ W WILNIE**

 Ministerstwo
Spraw Zagranicznych
Projekt finansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w konkursie
„Polska i Polacy za granicą 2024 - wydarzenia i inicjatywy polonijne”

 Fundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE
im. Jana Chłznowskiego

Kandydaci do tytułu

Polak Roku 2024

Renata Brasel

Kierowniczka artystyczna
Polskiego Zespołu
Artystycznego Pieśni
i Tańca „Wilnia”

Robert Duchniewicz

Prawnik, polityk i samorządowiec,
wiceprzewodniczący LSDP,
od 2023 r. mer
rejonu wileńskiego

Renata Dunajewska

Dziennikarka polskiej
redakcji radiowej litewskiego
nadawcy publicznego LRT

Janina Gieczewska

Wieloletnia redaktorka podręczników,
wieloletnia społeczniczka w ZPL
i innych organizacjach, w latach 2001–
2019 przewodnicząca Polskiej Sekcji
Wileńskiej Wspólnoty Więźniów
Politycznych i Zesłańców

ks. Henryk Naumowicz

proboszcz parafii
w Szumsku

Konstanty Radziwiłł

Były ambasador Rzeczypospolitej
Polskiej na Litwie

Marzena Suchocka

Choreograf Polskiego Zespołu
Artystycznego Pieśni i Tańca
„Wilnia”

Waldemar Szełkowski

Nauczyciel historii w Gimnazjum im.
Józefa Ignacego Kraszewskiego
w Wilnie

Helena Szymanel

Emerytowana pracowniczka
Litewskiego Centralnego
Archiwum Państwowego
w Wilnie

Dariusz Żybert

Lekarz, prezes Społecznego Komitetu
Opieki nad Starą Rossą, inicjator
corocznych kwest
„Pomnikom Rossy”

Plebiscyt Czytelników „Kuriera Wileńskiego” – „Polak Roku 2024”

Zgłaszany kandydat:

Imię, nazwisko:

Adres:

Telefon zgłaszającego:

Zgłoszenia (liczba kuponów nie jest ograniczona, w jednej kopercie może być dowolna liczba kuponów) prosimy nadsyłać do 31 grudnia br. na adres redakcji: Birbynių g. 4a, 02121 Vilnius z dopiskiem „Polak Roku 2024”. Kupon można również wrzucić do specjalnej skrzynki, która jest umieszczona w recepcji Domu Kultury Polskiej w Wilnie. Dane kontaktowe są opcjonalne – w przypadku ich braku zgłaszający nie uczestniczy w konkursie dla głosujących.